

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

Statistická komparace životní úrovně domácností v
Praze a ve Středočeském kraji

Pavla Hubalová

© 2019 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Pavla Hubalová

Provoz a ekonomika

Název práce

Statistická komparace životní úrovně domácností v Praze a ve Středočeském kraji

Název anglicky

Statistical comparison of the life standards of households in Prague and Central Bohemia Region

Cíle práce

Cílem práce je analyzovat a porovnat životní úroveň domácností v Praze a ve Středočeském kraji na základě objektivních i subjektivních údajů. Zdrojem bude databáze Českého statistického úřadu a dále dotazníkové šetření u výběrového souboru domácností obou krajů. Řešení bude analyzovat rozdíly mezi výsledky krajů a bude hledat možnosti odstranění negativních faktorů působících na životní úroveň.

Metodika

Pro zpracování dat bude použito metod z oblasti kvalitativního výzkumu na základě dat z dotazníkového šetření a z dostupných dat Českého statistického úřadu.

Harmonogram:

Studium odborné literatury a odborných textů: 03/2017-09/2017

Předložení konečné podoby literární rešerše: 10/2017

Výběr a zpracování dat: 08/2017-01/2018

Předložení konečné podoby bakalářské práce: 02/2018

Doporučený rozsah práce

30-50 stran

Klíčová slova

Životní úroveň, kvalita života, domácnosti, nezaměstnanost, index štěstí, dotazníkové šetření

Doporučené zdroje informací

HENDL, Jan. Přehled statistických metod zpracování dat. Praha: Portál 2004. ISBN 80-7178-820-1

MAREŠ, Petr. Nezaměstnanost jako sociální problém. Praha: Sociologické Nakladatelství 2002. ISBN 80-86429-08-3

MIŠOVIČ, Ján. Od A do Z ve výzkumech veřejného mínění. Orego 2010. ISBN 978-80-86741-94-9

PECÁKOVÁ, Iva. Statistika v terénních průzkumech. Vyd. 2. dopl. Praha: Professional Publishig, 2011. ISBN 978-80-7431-039-3

ŘEZÁKOVÁ, Hana. Analýza dat z dotazníkových šetření. Praha: Professional Publishing 2011. ISBN 978-80-7431-062-1

SAMUELSON, Paul. Ekonomie. Praha: Nakladatelství Svoboda 1995. ISBN 80-205-0494-X

VAĎUROVÁ, Helena. Kvalita života. Brno: Masarykova univerzita v Brně 2005. ISBN 80-210-3754-7

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 15. 1. 2018

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 15. 1. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Statistická komparace životní úrovně domácností v Praze a ve Středočeském kraji" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.3.2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za odbornou pomoc a konzultace při zpracování mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za podporu během studia.

Statistická komparace životní úrovně domácností v Praze a ve Středočeském kraji

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá srovnáním životních úrovní domácností v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji. V teoretické části bakalářské práce jsou popsány některé pojmy související s životní úrovní, jako je kvalita života, blahobyt či některé z makroekonomických ukazatelů. V praktické části bylo využito metody komparace veřejně dostupných dat Českého statistického úřadu a jejich analýza. Pomocí metod z oblasti časových řad došlo k porovnání vývoje vybraných ukazatelů.

Metoda komparace a analýza dat byla doplněna metodou dotazníkového šetření. Takto shromážděná data byla analyzována, vzájemně komparována a zhodnocena pomocí grafické analýzy a kvalitativních znaků v programu MS Excel. V rámci dotazníkového šetření došlo ke zjištění, že obyvatelé vybraných krajů jsou s životní úrovní svého bydliště spíše spokojeni, a nebyly zjištěny výrazné rozdíly mezi životem v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji.

Klíčová slova: životní úrovně, kvalita života, blahobyt, domácnosti, hlavní město Praha, Středočeský kraj, dotazníkové šetření

Statistical comparison of the life standards of households in Prague and Central Bohemia Region

Abstract

The bachelor thesis deals with the comparison of life standards of households in the capital city of Prague and in the Central Bohemia region. The theoretical part of the thesis describes some terms related to living standards, such as quality of life, well-being or some of the macroeconomic indicators. In the practical part the method of comparison of publicly available data of the Czech Statistical Office and their analysis was used. Using time series methods, the development of selected indicators was compared.

The method of comparison and data analysis was supplemented by the questionnaire survey method. The collected data were analyzed, compared and evaluated using graphical analysis and qualitative features in MS Excel. Within the questionnaire survey it was found out that the inhabitants of selected regions are rather satisfied with the standard of living of their residence and no significant differences were found between life in the capital city of Prague and the Central Bohemian Region.

Keywords: life standards, quality of life, well-being, households, Prague, Central Bohemian region, questionnaire survey

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika.....	12
2.1 Cíl bakalářské práce	12
2.2 Metodika bakalářské práce.....	12
Teoretická východiska	17
2.3 Pojem životní úroveň	17
2.4 Kvalita života	19
2.5 Hodnocení kvality života	20
2.6 Blahobyt	20
2.6.1 Index lidského rozvoje.....	22
2.6.2 Index šťastné planety	22
2.6.3 Iniciativa pro lepší život.....	23
2.6.4 Vliv příjmů na štěstí.....	23
2.7 Chudoba	23
2.8 Makroekonomické ukazatele související s životní úrovní	25
2.8.1 Nezaměstnanost	25
2.8.2 Dopady nezaměstnanosti	26
2.8.3 Inflace	27
2.8.4 Hrubý domácí produkt	28
2.9 Vymezení pojmu domácnost.....	28
2.9.1 Spotřeba domácností.....	29
2.10 Potřeby lidí	30
2.11 Mzda.....	30
2.12 Vzdělání a trh práce	31
2.13 Životní prostředí.....	31
2.14 Bezpečnost	32
3 Charakteristika krajů	33
3.1.1 Hlavní město Praha.....	33
3.1.2 Středočeský Kraj.....	35
4 Vlastní práce.....	38
4.1 Dotazníkové šetření.....	45
4.2 Analýza závislosti kvalitativních znaků.....	62
5 Vyhodnocení výsledků.....	65

Závěr	66
6 Seznam použitých zdrojů	69
7 Přílohy	72

Seznam tabulek

Tabulka 1- Počet obyvatel – hlavní město Praha.....	35
Tabulka 2- Počet obyvatel – Středočeský kraj.....	37
Tabulka 3- Čistý disponibilní důchod domácností hlavního města Prahy.....	40
Tabulka 4- Čistý disponibilní důchod domácností ve Středočeském kraji.....	40
Tabulka 5- Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v hlavním městě Praze	42
Tabulka 6- Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele ve Středočeském kraji.....	42
Tabulka 7- Vývoj průměrné hrubé mzdy hlavního města Prahy	44
Tabulka 8- Vývoj průměrné hrubé mzdy ve Středočeském kraji	44
Tabulka 9- Rozdělení respondentů podle vzdělání.....	46
Tabulka 10- Míra kriminality: počet zjištěných trestných činů vybraných krajů za rok 2018	57
Tabulka 11- Výsledky hypotéz	62

Seznam grafů

Graf 1- Počet domácností a obyvatel	38
Graf 2- Čistý disponibilní důchod domácností v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji	39
Graf 3- Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji	41
Graf 4- Vývoj průměrné hrubé mzdy hlavního města Prahy a Středočeského kraje.....	43
Graf 5- Počet respondentů dotazníkového šetření podle pohlaví a kraje.....	45
Graf 6- Grafické znázornění dojíždění členů domácností do druhého z krajů	47
Graf 7- Struktura domácností podle čistých měsíčních příjmů v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji (v %).....	48
Graf 8- Počet členů domácností respondentů (v %)	49
Graf 9- Spokojenost domácností s výší příjmů.....	50
Graf 10- Spokojenost respondentů s nabídkou volných pracovních míst v okolí bydliště domácností (v %)	51
Graf 11- Spokojenost respondentů s úrovní a dostupností zdravotní péče v okolí bydliště domácností	52
Graf 12- Spokojenost respondentů s dostupností městské hromadné dopravy v okolí bydliště domácností (v %)	53
Graf 13- Spokojenost domácností s dostupností obchodů a služeb v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji (v %).....	54
Graf 14- Spokojenost s využitím volného času (v %)	55
Graf 15- Spokojenost domácností s bezpečností a mírou kriminality v okolí bydliště (v %)	56
Graf 16- Spokojenost domácností s kvalitou životního prostředí v daném kraji (v %).....	58

Graf 17- Měsíční výdaje domácností podle kategorií (v %)	59
Graf 18- Nejdůležitější kritérium pro vysokou kvalitu života (v %)	60
Graf 19- Spokojenost s kvalitou životní úrovně domácností v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji (v %)	61

Seznam příloh

Příloha 1- Počet domácností a členů domácností hlavního města Prahy a Středočeského kraje	72
Příloha 2- Typ bydlení domácností v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji	72
Příloha 3- Vybavenost domácností (v %)	73
Příloha 4- Rozdělení respondentů podle věku	73
Příloha 5- Vývoj příjmů hlavního města Prahy a Středočeského kraje v Kč	73
Příloha 6- Čistý disponibilní důchod domácností hlavního města Prahy a Středočeského kraje	74
Příloha 7- Hrubý domácí produkt na obyvatele hlavního města Prahy a Středočeského kraje	74

1 Úvod

S pojmem životní úroveň nebo také economic welfare se v současné době se setkáváme poměrně často a stal se součástí našeho slovníku. I přesto, že pro tento pojem neexistuje jednoznačná a všeobecně přijímaná definice s jsou ovlivňovány řadou faktorů. To je dáno tím, že na ně může být nahlíženo z celé řady úhlů pohledu a zabývá se jimi řada vědních disciplín a oborů jako filosofie, sociologie, psychologie, ekonomika, medicína apod. Sociologické hledisko nám znázorňuje úzkou provázanost kvality života se způsobem života, životním stylem a potřebami obyvatel.

Problematika životních úrovní je v každé době aktuální, a proto jsou celosvětově zkoumány a vyhodnocovány na základě několika faktorů a každý si pod tímto pojmem může představit něco jiného.

Životní úroveň je popisována měrou materiálního bohatství či chudoby. To je kvantifikováno různými ukazateli, které se mohou týkat jednotlivců, vzorku domácností, určitých sociálních skupin, nebo i celého obyvatelstva. Proto je měření životních úrovní velmi důležité. Na základě výsledků se mohou lidé lépe rozhodnout, pro to, kde žít, kam chodit do školy nebo i v jakém oboru a kde zvolit zaměstnání a spoustu dalších faktorů, které mohou ovlivnit kvalitu jejich života.

Stejně tak, to je podstatné i pro zjištění, v jakých oblastech je co vylepšovat například za účelem nižší nezaměstnanosti, inflace, životního prostředí atd. proto se měření životních úrovní stalo bodem jednání a zájmů mnoha národních i mezinárodních organizací.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat a porovnat životní úroveň domácností v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji na základě objektivních i subjektivních údajů. Zdrojem dat bude databáze dostupných dat Českého statistického úřadu a následně dotazníkové šetření u výběrového souboru domácností obou krajů. Řešení bude analyzovat rozdíly mezi výsledky krajů a bude hledat možnosti odstranění negativních faktorů působících na životní úroveň.

2.2 Metodika bakalářské práce

V rámci teoretické části bakalářské byly zpracovány literární rešerše, zaměřené na vymezení pojmů životní úroveň, kvalita života, blahobyt a některé makroekonomické ukazatele životních úrovní. Zdrojem použitých dat pro praktickou část bakalářské práce byl Český statistický úřad a následně dotazníkové šetření.

Ke komparaci dostupných dat z Českého statistického úřadu došlo pomocí vybraných metod z oblasti časových řad.

Časové řady

Časové řady lze definovat jako množinu pozorování kvantitativních charakteristik, uspořádaných v čase. Jedná se o uspořádaný soubor hodnot zkoumaného statistického znaku, dle časové posloupnosti. Nejčastěji dochází k interpretaci od minulosti po současnost, popřípadě i budoucnost. Důležitou podmínkou je, že zkoumaný znak musí být věcně, časově a prostorově srovnatelný.

Elementární charakteristiky časových řad

Elementární charakteristiky časových řad slouží pro zkoumání rychlosti změn hodnot sledovaného ukazatele v závislosti na čase.

První diference

První diference lze jinak nazvat i jako absolutní přírůstky a jedná se o rozdíly jak přírůstků, tak i úbytků zkoumaného ukazatele v určitém okamžiku.

$$dy_t = y_t - y_{t-1}, \quad t = 1, 2, 3, \dots, n$$

Koeficient růstu

Koeficient růstu charakterizuje relativní postupnou rychlost změn hodnot v časové řadě. V případě vyjádření koeficientu růstu v procentech, hovoří se o tempu růstu.

$$K_t = \frac{Y_t}{Y_{t-1}}, \quad t = 1, 2, 3, \dots, n$$

Průměrný koeficient růstu

Průměrný koeficient růstu lze definovat jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů K_t .

$$K = \sqrt[n-1]{\frac{Y_n}{Y_1}}$$

(Svatošová & Kába, 2009)

Vyhodnocení odpovědí

Pro vyhodnocení jednotlivých otázek byly využívány základní popisné charakteristiky, zejména pro vyjádření pomocí absolutních a relativních četností. Pro toto vyjádření byl použit například sloupcový graf či kruhový diagram.

Výsledky dotazníkového šetření byly zpracovány pomocí statistických metod, konkrétně došlo k testování hypotéz a výpočty byly prováděny za pomoci kontingenčních tabulek v programu Microsoft Excel. Pomocí těchto výpočtů byla zkoumána závislost mezi sledovanými kvalitativními znaky.

Ověřování pravdivosti hypotéz patří mezi funkce empirického výzkumu. Mezi tyto metody se řadí pozorování, dotazování, experiment a analýza věcných skutečností. V této bakalářské práci budou použity metoda dotazování písemnou formou (Hendl, 2009).

Typy proměnných

Zatím co odpovědi na otevřené otázky jsou zaznamenávány v původní podobě, odpovědi na uzavřené otázky byly přiřazeny buď slovními nebo číselnými kódy. Pro kódované odpovědi, případně i celočíselné hodnoty, se používá pojem kategorie. Příkladem statistických znaků charakterizovaných pomocí kategorií mohou být:

- národnostní (česká, slovenská...),
- úroveň vzdělání (základní, středoškolské, vysokoškolské),
- počet dětí (0, 1, 2, 3, 4, ...) (Řezánková, 2011).

Závislost kvalitativních znaků

Pojmem kvalitativní znaky rozumíme znaky, které jsou vyjádřeny slovy. Stejně jako u znaků kvantitativních můžeme zkoumat jejich závislost a intenzitu. Pro hodnocení závislosti mezi kvalitativní znaky byl použit χ^2 - test nezávislosti. Pro testování hypotézy bude vypočteno testové kritérium χ^2 , které bude porovnáno s hypotézou s hladinou významnosti α . V případě, že testové kritérium bude menší než hladina významnosti α , bude přijata testovaná nulová hypotéza. V opačném případě byla přijata alternativní hypotéza.

Test nezávislosti:
$$\chi^2 = \sum \sum \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}}$$
, kde n_{ij} jsou skutečné četnosti

n_{oj} teoretické četnosti:
$$n_{oj} = \frac{n_i \cdot n_j}{n}$$

Kritická hodnota:

$$\chi^2_{\alpha(k-1)(m-1)},$$

kde k představuje počet obměn prvního znaku a m počet obměn znaku druhého.

Pro výpočet testu nezávislosti pomocí χ^2 - kvadrát musí být splněná jedna podmínka. Podíl teoretických četností menších než 5 nesmí překročit 20 % a žádná z teoretických četností nesmí být menší než 1. V případě nedodržení této podmínky dochází ke slučování tak zvaných slabých skupin tak, že sloučíme řádky či sloupce. Sloučení musí být logické, věcně správné a dobře interpretovatelné (Svatošová & Kába, 2009).

Určení síly závislosti v kontingenční tabulce

Síla závislosti byla určena pomocí Pearsonova koeficientu kontingence. Výsledné ukazatele nabývají hodnot v intervalu 0;1, kde hodnota 0 značí nezávislost a hodnota se blíží 1 absolutní závislost znaků.

Pearsonův koeficient:

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2 + n}}$$

Teoretická východiska

2.3 Pojem životní úroveň

Pojem životní úroveň je do jisté míry velmi obsáhlý a může být velice subjektivně vnímán. Existuje k němu celá řada přístupů, definic a hodnotících ukazatelů. V užším pojetí lze životní úroveň vnímat především jako kategorii ekonomicko-sociální. Hlavními ukazateli této kategorie jsou příjmy domácností, průměrné mzdy, starobní důchody, výdaje domácností a hrubý domácí produkt. Uvedené ukazatele bývají velice často brány jako jediné měřítko životní úrovně (Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2013).

Životní úrovně jsou určovány reálnými příjmy lidí a vyjadřují převážně materiální a ekonomické podmínky lidí. Lze ji tedy definovat jako míru uspokojení hmotných i nehmotných potřeb a tužeb jednotlivce či skupiny více lidí. Mezi ukazatele životní úrovně patří např. příjmy, dostupnost a ceny statků a služeb, úroveň bydlení, úroveň životního prostředí, sociální jistoty, množství volného času.

Životní úroveň lze nazývat také jako ekonomická prosperita (economic welfare) a díky tomu ji lze chápat i jako multifunkční kategorii prosperity založené na objektivních kritériích (Koreleski, 2007). Proto se životní úrovně nemohou měřit pouze pomocí ekonomických hledisek ale zároveň i na základě priorit, tedy z pohledu sociologického. Podle toho se i odvíjí způsob života, kde se lidé rozhodnou bydlet, zda upřednostňují velkoměsta či život na venkově, ať už kvůli zaměstnání, dostupnosti statků a služeb a cenové hladině. V poslední době se můžeme setkat s větším množstvím lidí, co žijí na vesnicích či v menších městech, kde mají nižší náklady na bydlení a dojíždí za prací do větších měst, kde si naopak více vydělají.

Z širšího pojetí existuje univerzální definice životní úrovně obyvatelstva, které definují životní úroveň jako historicky podmíněný stupeň uspokojování životních jak hmotných, tak i duchovních potřeb obyvatelstva. Zároveň lze pojem životní úroveň definovat jako

souhrn životních, existenčních, pracovních a jiných podmínek, za nichž jsou tyto potřeby uspokojovány.

Životní úroveň se rozděluje do následujících skupin:

- spotřeba hmotných statků obyvatelstvem,
- spotřeba obyvatelstvem placených služeb,
- úroveň bydlení,
- zaměstnanost a pracovní podmínky,
- úroveň školství,
- úroveň zdravotní péče,
- komplex sociálního zabezpečení,
- rozsah volného času a podmínky jeho využití,
- úroveň životního prostředí. (Duffková, Urban, & Dubský, 2008)

Celková kvalita života je pak souhrnem výše uvedených faktorů.

Životní úroveň země, její schopnost podporovat vzdělání a umění, nebo bránit se, rozhodujícím závidí na schopnosti vyrábět užitečné statky a služby. (EKONOMIE, 1995, str. 166), což nám vysvětluje makroekonomické pojetí tohoto pojmu.

S životní úrovní, je značně propojená i nezaměstnanost. Nízký životní standard není vázán pouze na nezaměstnanost. Jahodová (1982) upozorňuje na to, že bída měla vždy i jiné příčiny než jen nezaměstnanost. Ne všichni nezaměstnaní žijí v bídě, a ne všichni chudí jsou nezaměstnaní. Již Rowntree (1901) ve své studii z Yorku v roce 1899 konstatoval, že v polovině rodin žijících v bídě měl jejich živitel regulérní zaměstnání.

Významnou část chudých tvoří například špatně placení pracovníci s velkými rodinami, handicapované osoby či osamělé matky. Finanční potíže osob žijících z podpor v nezaměstnanosti jsou však téměř vždy značné. Zejména dlouhodobá nezaměstnanost je zaručenou vstupenkou do světa chudoby a nouze. Příjem z podpor stěží pokrývá základní

potřeby rodin a uvádí tyto rodiny do dluhů. Čím déle zůstává člověk nezaměstnaný, tím je jeho finanční situace a existenční situace jeho rodiny horší (Mareš, 2002).

2.4 Kvalita života

Kvalita života jinak také Quality of life (QOL) a životní úroveň byly po dlouhou dobu považovány za synonyma, a i když se v současné době jejich významy více vymezují, přesto je vztah mezi těmito dvěma pojmy velmi silný.

Pojem kvalita života má stejně jako pojem životní úroveň, vymezení nesčetnými způsoby. Mezi definice tohoto pojmu patří například schopnost vést normální život, seberealizace, pocit štěstí a spokojenosti nebo i naplnění osobních cílů. To lze definovat i jako „Stupeň, do kterého je jedinec schopen dosáhnout bezpečí, sebeúcty a možnosti využívat své intelektuální a fyzické schopnosti na cestě k dosažení svých cílů“ (Vaňurová, 2005).

Kvalitu lidského života ovlivňuje převážně inteligence, vzdělání, zdraví, věk, pohlaví, země, ve které daná osoba žije. Při jakékoliv zdravotní poruše kvalita života klesá a pokud je člověk omezen či nemůže vykonávat některé jinak běžné každodenní činnosti, začne být handicapovaný, což se promítne i do jeho společenského života.

Kvalita lidského života má mnoho určujících prvků, které zahrnují základní předpoklady pro spokojený život, svobodu a možnost volby, zdraví, dobré sociální podmínky a bezpečnost. Blahobyť je kontinuálním opakem chudoby, která je definována jako „vyslovený nedostatek blahobytu“. Ustavující prvky blahobytu jsou podle zkušeností a vnímání lidí závislé na situaci a odrážejí místní geografické, kulturní a ekologické podmínky. Společnost může vytvářet objektivní podmínky, které by člověka formovaly, co v největší míře uspokojit a dosáhnout subjektivních cílů. Tyto podmínky se označují pojmem kvalita života.

2.5 Hodnocení kvality života

Objektivní hodnocení kvality života

Objektivní hodnocení, jako hodnocení druhou osobou, je považováno za hodnotnější posouzení kvality života. Podle Eurostatu se mezi objektivní ukazatele kvality života dá považovat materiální životní standardy, práce, vzdělání, zdraví, osobní aktivity a sociální kontakty, vládní moc a základní práva, přírodní a životní prostředí, ekonomická a fyzická bezpečnost a životní zkušenosti.

Objektivní kvalitu života je možné popsat jako souhrn enviromentálních, ekonomických, zdravotních a sociálních podmínek, které ovlivňují život jednotlivce. Její hodnocení je založeno na materiálním zabezpečení, fyzickém zdraví, sociálních podmínkách a sociálním statusu (Vaďurová, 2005).

Subjektivní hodnocení kvality života

Jak už bylo výše zmíněno subjektivní hodnocení je založeno na hodnocení kvality života a životních situací sebe samého. Často jsou zde používány subjektivní pojmy, například štěstí a spokojenost (Duffková et al., 2008).

Na základě provedených průzkumů je patrné, že subjektivní hodnocení neodpovídá vždy realitě a že odlišné metodologické přístupy vedou k různým výsledkům.

Pro vyjádření hodnocení se využívají tzv. měkké ukazatele. Subjektivní kvalita života je založena na vnímání vlastního postavení ve společnosti v kontextu hodnotového systému a kultury. Spokojenost se životem souvisí s osobními zájmy, cíli a očekáváními (Vaďurová, 2005).

2.6 Blahobyť

Pojem blahobyť je především individuální jev a stejně jako pojem životní úroveň může být i blahobyť definován různými způsoby. Jedná se o velmi starý pojem, který byl v období starověku předmětem diskuzí filozofů. V posledních letech se dostává spíše do sféry vědecké a vznikají výzkumy, které se snaží zjistit, jaké faktory přispívají k lidskému

blahobytu a jak jej ovlivňují. Blahobyť je velmi těžké definovat či měřit, jelikož zahrnuje mnoho aspektů lidského života.

Blahobyť pochází z anglického slova Well-being, které se dá přeložit více způsoby, jako životní blaho, osobní pohoda, pocit životní pohody.

Podle Oxfordského slovníku se blahobyť definuje jako zdraví, štěstí a bohatství osoby nebo skupiny lidí společně s ochranou práva na vzdělání, domov a sociální zabezpečení (Phillips, 2010).

Blahobyťem se zabývá i Holman (2004), který tento pojem definuje takto: „Blahobyť není měřitelná veličina, protože zahrnuje takové neměřitelné věci jako užitek z volného času nebo užitek z čistého vzduchu.“

Pro vyjádření blahobytu využívá Holman (2004) následující rovnici:

$$\text{blahobyť} = \text{produkt} + \text{přírůstek volného času} - \text{zhoršení kvality životního prostředí}$$

(Makroekonomie středně pokročilý kurz, 2004)

Pojmy životní úroveň, kvalita života a blahobyť si jsou velmi podobné. Tato podobnost mezi nimi je velmi silná, a proto je téměř nemožné mluvit a těchto pojmech odděleně, protože se ve většině případů překrývají. Blahobyť je především brán jako subjektivní pocit, který má velmi blízko k pojům: spokojenost, individuální prožívání, pohoda. Jeho měření je velmi obtížné, jelikož zahrnuje právě tyto subjektivní pocity (Boyes & Melvin, 2010).

„Blahobyť něco stojí a cena může být vysoká“ uvádí Lubomír Mlčoch ve své práci Ekonomie štěstí. Znamená to tedy, že za vyšší plat či lepší pozici se platí obavami, aby člověk o zaměstnání nepřišel. Zároveň aby si zaměstnanec svou pozici udržel, musí podávat vyšší výkony a věnovat své práci více času na úkor rodiny, přátel či jinak využitého času.

2.6.1 Index lidského rozvoje

Mezi prvními syntetickými ukazateli blahobytu byl Human Development Index (Index lidského rozvoje – HDI). Index kombinuje informace ze tří oblastí: „dlouhý a zdravý život“ (měřeno nadějí dožití při narození), „vzdělání“ (měřeno průměrnou a očekávanou délkou školní výuky) a „slušný životní standart“ (měřeno hrubým národním důchodem na osobu v amerických dolarech podle parity kupní síly).

Hodnoty indexu lidského rozvoje se pohybují v rozmezí 0-1. Kdy hodnoty blíží se jedné jsou přiřazeny nejvyspělejším státům.

Na základě hodnoty HDI lze státy rozdělit do tří kategorií:

- zaprvé státy s vysokou životní úrovní lidského rozvoje ($HDI \geq 0,8$),
- dále státy se střední životní úrovní lidského rozvoje ($HDI = 0,5 - 0,799$),
- nakonec státy s nízkou životní úrovní lidského rozvoje ($HDI < 0,5$).

2.6.2 Index šťastné planety

Happy Planet Index (Index šťastné planety – HPI) byl uveden organizací New Economic Foundation v roce 2006 jako nástroj měření udržitelnosti blahobytu, který zahrnuje dopad na životní prostředí. Jde o měřítko efektivity uvádějící počet „šťastných roků života“ dosažených na jednotku využití zdrojů. (Večerní, Fialová, Hamplová, Mysíková, & Nešpor, 2016)

Index šťastné planety má následující vzorec:

$$HPI = \frac{\text{zažívaný blahobyt} \times \text{naděje dožití}}{\text{ekologická stopa}}$$

2.6.3 Iniciativa pro lepší život

Iniciativa pro lepší život, v anglickém jazyce Better Life Initiative má dvě hlavní části. První část představuje přehled podávající zprávu o kvalitě současného blahobytu v jedenácti hlavních oblastech. V angličtině se tato studie nazývá How's Life? Measuring Well-Being.

Výše zmíněné oblasti se rozdělují do dvou kategorií. První kategorií jsou materiální životní podmínky, kam patří bydlení, příjem a zaměstnání. Následně pak v kategorii odrážející kvalitu života, čímž se rozumí mezilidské vztahy, vzdělání, životní prostředí, občanská angažovanost, zdraví, bezpečnost, rovnováha mezi prací a soukromým životem a životní spokojenost (Večerník, 2016).

2.6.4 Vliv příjmů na štěstí

(Hamplová, 2015) se zabývá tím, zda nás peníze učiní šťastnými. Uvádí, že dobrý příjem se považuje za podmínku důstojného a kvalitního života. Zatím co chudobě či materiálnímu strádání se přisuzuje řada negativních sociálních jevů od úmrtnosti, kriminality, raného rodičovství až po obezitu, kouření a nadměrnou spotřebu alkoholu. V případě srovnání osoby s vyššími a nižšími příjmy, obvykle platí, že bohatší lidé jsou šťastnější, spokojenější a zdravější než lidé s nižšími příjmy.

Člověk, který vydělává více peněz, si může dovolit investovat do svých koníčků, volného času, či dovolené.

2.7 Chudoba

Stejně jako předchozí pojmy, je i chudoba velmi rozsáhlým pojmem s velkým množstvím definic. Může tedy dojít k různým interpretacím dle úhlu pohledu. Jednotlivé definice chudoby mají společný základ, který představuje „nedostatek“. Většina z těchto definic není komplexní a definují chudobu z různých dílčích aspektů.

Jednou z definic může být: „Chudoba je stav hmotné nouze (materiální deprivace), což znamená, že lidé nemají dost prostředků na zajištění své existence ve společnosti.“ (ŽÁK, 2002).

Lze tedy říct, že se jedná o neschopnost dosáhnout materiálních potřeb jako jsou potraviny, oblečení či nedostatek lékařské péče zapříčiněným nedostatkem finančních prostředků. Dále do chudoby zařadit i situace, kdy člověk nemá přístup ke vzdělání či nemá zaměstnání.

Podle Jiřího Večerníka a Martiny Myslíkové, lze ukazatele chudoby rozdělit do tří následujících kategorií:

- příjmová chudoba,
- materiální deprivace,
- velmi nízká pracovní intenzita.

Všechny tyto tři ukazatele jsou použity jako komponenty ukazatele rizika chudoby nebo sociálního vyloučení. Zároveň každá osoba žijící v domácnosti, spadající alespoň do jedné z těchto kategorií, je označována za ohroženou chudobou. Při porovnávání jednotlivých kategorií na území České republiky bylo nejvíce ohrožených spadajících pod kategorii příjmová chudoba.

Dále Jiří Večerník udává další dva indikátory ohrožení chudoby, kterými jsou domácnosti s příjmem nedosahujícím zákonného životního minima a domácnosti dostávající pravidelné dávky hmotné nouze.

Životní minimum se vypočítává pro každou hospodařící domácnost na základě jeho složení, věku dětí a stanovených částek. Domácnosti s příjmy pod životním minimem jsou ty, jejichž čistý příjem po odečtení nákladů na bydlení je nižší než daný rozpočet. Dávky hmotné nouze pak dostávají domácnosti s příjmy nedostatečnými pro pokrytí základních potřeb (Večerník & Mysíková, 2015).

2.8 Makroekonomické ukazatele související s životní úrovní

Životní úrovně se dají měřit i z ekonomického pohledu, a to různými makroekonomickými ukazateli. Mezi tyto ukazatele patří například míra nezaměstnanosti, index spotřebitelských cen nebo hrubý domácí produkt.

2.8.1 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost se vyjadřuje pomocí obecné míry nezaměstnanosti, kdy zjistíme, jaký je procentuální podíl nezaměstnaných z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo patří skupina pracujících lidí společně s nezaměstnanými. Za nezaměstnaného považujeme osobu, která je ve věkové hranici 15-64 let. Dále aby splňoval veškeré podmínky, nesmí být zaměstnaný nebo sebe zaměstnaný a musí aktivně hledat práci. Musí tedy podávat zprávu na úřad práce o specifikovaném úsilí, jako jsou návštěvy firem na základě inzerátů. Pokud však nespĺňuje všechny výše uvedené podmínky, jedná se o osobu ekonomicky neaktivní.

Vzorec pro výpočet obecné míry nezaměstnanosti:

$$= \frac{\text{Nezaměstnaní}}{\text{Ekonomicky aktivní obyvatelstvo}} * 100$$

Lidé, kteří mají práci, jsou zaměstnaní, lidé bez zaměstnání, kteří práci hledají, jsou nezaměstnaní, lidé, kteří práci nemají a zároveň, kteří si zaměstnání ani aktivně nehledají nejsou ekonomicky aktivní (EKONOMIE, 1995).

Míra nezaměstnanosti je prakticky zjišťována hlášením na úřadech práce. Proto je procento skutečné nezaměstnanosti vždy o něco vyšší, jelikož je zjištěna pouze registrovaná nezaměstnanost.

Nezaměstnanost podle příčiny můžeme rozdělit do následujících kategorií:

- frikční nezaměstnanost,
- strukturální nezaměstnanost,
- cyklická nezaměstnanost.

2.8.2 Dopady nezaměstnanosti

Nezaměstnanost, a především dlouhodobá nezaměstnanost, která je definována jako nezaměstnanost trávající déle, než 1 či déle než 2 roky. Přináší řadu ekonomických tak i sociálních problémů a následků. Tyto dopady mohou přicházet i v kratším období ale postupem času se stupňují a přibývají.

Důsledky nezaměstnanosti nepocítují jen ti, kdo ztratili svá zaměstnání. Ve skutečnosti zasahuje nezaměstnanost v ekonomicky aktivní populaci, a to jak prostřednictvím jejich rodin, tak i širších příbuzenských vztahů. (Nezaměstnanost jako sociální problém, 2002, str. 79).

Ekonomické dopady nezaměstnanosti

Se ztrátou zaměstnání přichází řada finančních problémů. I v případě, že nezaměstnaný dostává sociální dávky jako finanční podporu, jeho příjmy se mohou výrazně snížit a mohou se dostat do situace, kdy se zadluží. Dále sem můžeme zařadit dequalifikaci. Při delší časovém úseku, kdy jsou lidé bez zaměstnání, dochází ke snižování kvalifikace v jeho oboru. K tomu dochází především v zaměstnání jako jsou advokáti, programátoři a v jiných oborech, které se neustále vyvíjí a zdokonalují. Proto si zaměstnavatel raději vybere uchazeče, který tento problém nemá a je pro něj jako zaměstnanec daleko výhodnější.

Finanční potíže jsou také hlavním faktorem, nutícím nezaměstnané brát jakoukoliv, i hůře placenou a méně kvalifikovanou práci (Nezaměstnanost jako sociální problém, 2002).

Sociální dopady nezaměstnanosti

Ztráta zaměstnání může nezaměstnaného dostat i do řady sociálních problémů. Mezi tyto dopady se řadí například deprese, ztráta autority, alkoholismus, kriminalita, a to i v případech, kdy nezaměstnaný na podpoře. Nezaměstnanost tak může narušit i zcela rozbít vztahy mezi jednotlivými členy rodiny. A to nejen napětím vznikajícím ze stresu způsobeného nedostatkem finančních prostředků a tím nedostatkem prostředků k životu (Nezaměstnanost jako sociální problém, 2002).

2.8.3 Inflace

Inflace je definována jako růst cenové hladiny statků a služeb v čase. Inflace měří trend průměrné cenové hladiny. Příkladem může být například rok 1980, v jehož průběhu vzrostl CPI (Index spotřebitelských cen) o 13 %. V tomto roce vzrostly ceny všech hlavních skupin produktů: potravin, nápojů, obydlí, odívání, dopravy, lékařské péče atd. Tento obecný trend růstu cen nazýváme inflací (Paul A. Samuelson, 1995).

K růstu cen během inflačního období však nemusí docházet ve všech odvětví stejně. Jsou případy, kdy vzrostly některé ceny o více než 13 %, zatímco některé méně. S inflací souvisí několik dalších pojmů, nejznámější z nich je deflace. Deflace je pojem známy jako opak inflace, to znamená pokles cenové hladiny statků a služeb v čase. Dále se můžeme v tomto odvětví setkat s pojmem dezinflace, která označuje pokles míry inflace.

Stupně inflace

Inflaci může rozdělit do následujících kategorií:

- Mírná inflace
- Pádivá inflace
- Hyperinflace

Dopady inflace

Inflace má jak pozitivní, tak i negativní dopady. Růst cenové hladiny je převážně výhodný pro dlužníky a pro centrální banku. Zatím co mezi negativní vlivy, kterých je i daleko víc patří regulace mezd a cen potlačuje informace o vývoji poptávky a nabídky a omezuje efektivnost alokace výrobních faktorů, spočívají-li příčiny inflace v nadměrné poptávce, je důchodovou politikou inflace pouze potlačena.

2.8.4 Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt (HDP) je základním národohospodářským ukazatelem užívaným pro měření výkonnosti celé ekonomiky. Jde o peněžní vyjádření celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území. Používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky dané země. Hrubý domácí produkt lze definovat, resp. spočítat třemi způsoby: výrobní metodou, výdajovou metodou, a nakonec důchodovou metodou.

Existují však i statky, které se do HDP nezapočítávají a tím je tento ukazatel méně přesným. Jedná se například o šedou ekonomiku, protože je těžké ji změřit a přesně ocenit, ale kromě ilegálního prodeje, jsou to například osobní služby (např. činnosti v domácnosti, sousedská výpomoc apod.), finanční transakce, peněžní transfery.

Metody pro výpočet hrubého domácího produktu jsou:

- Výrobní,
- Výdajová,
- důchodová.

2.9 Vymezení pojmu domácnost

Pojem domácnost lze definovat jako skupinu fyzických osob, které jsou nositeli konkrétních osobních a skupinových potřeb. Převážně je domácnost, reprezentovaná vždy skupinou nějakých konkrétních fyzických osob.

Spotřeba domácnosti je ovlivňována mnoha faktory, především výší příjmu, rozsahem a formou alespoň částečného financování některých výrobků či služeb prostřednictvím státu, strukturou a rozsahem potřeb jedince a nabídkou trhu. Peněžní zajištění domácností je jedna z nejdůležitějších forem při zajišťování biologických funkcí a potřeby bezpečí a jistoty pro rodinu.

Peněžní příjmy se obvykle dělí na hrubé a čisté. Do hrubých peněžních příjmů nejsou započteny vybrané úspory, přijaté bezhotovostní půjčky, úvěry a výpůjčky. Čisté peněžní příjmy vznikají z hrubých příjmů odečtením částek na zdravotní a sociální pojištění a zálohy na daně z příjmů.

2.9.1 Spotřeba domácností

Hlavním významem slova spotřeba je vstupování člověka na trh, aby uspokojil potřeby a tužby domácností pomocí statků a služeb.

Spotřeba jednotlivce a domácnosti je ovlivňována mnoha faktory, především výší příjmu, rozsahem a formou alespoň částečného financování některých výrobků či služeb prostřednictvím státu, strukturou a rozsahem potřeb jedince a nabídkou trhu.

Žádné dvě rodiny nevydávají své peníze přesně stejným způsobem. Přesto, jak ukazují statistiky, existuje předpověditelná pravidelnost v tom, jak lidé rozdělují své výdaje mezi potraviny, oděvy a další hlavní položky. Chudé rodiny musí své důchody vydávat převážně na životně nezbytné statky a služby, na potraviny a bydlení. Tak, jak se zvyšuje důchod, výdaje na mnohé položky rostou. Lidé jedí více a lépe. Přesunují své výdaje z levných a objemných uhlohydrátů k nákladnějším druhům masa, ovoce a zeleniny. V pásmu s nejnižší důchodovou úrovní je procento výdajů z důchodu, které jsou určeny na bydlení dlouhodobě stálé. Tuto stálost lze vyjádřit pomocí známého ryze praktického pravidla: Týdenní plat by měl pokrývat měsíční výdaje na bydlení (Paul A. Samuelson, 1995).

2.10 Potřeby lidí

Zdrojem lidského chování a také klíčem k jeho pochopení jsou potřeby. Potřeba je v ekonomii tak i v psychologii subjektivně pociťovaný nedostatek něčeho nezbytného. Do popředí tak vstupují nové potřeby, jako potřeba řízení a rozhodování a na druhé straně i potřeba integrace. Tvorba potřeb je podřízena potřebám trhu.

Potřeby představují vědomou nutnost mít určité podmínky života a rozvoje. Biologické potřeby jsou vyvolány objektivním porušením rovnováhy v organismu nebo mezi organismem a prostředím. Po uspokojení těchto potřeb dochází k jejich dočasnému utlumení. U sociálně psychických potřeb uspokojování vyvolává další potřebu. K odstranění pocitu nedostatku nebo pocitu něčeho nadbytečného zbavit musí člověk vynaložit úsilí, které aktivitou realizuje, a tím i zasahuje do okolního prostředí (Mišovič, 2010).

2.11 Mzda

Pojem „mzda“ lze definovat jako odměnu za práci v určitém pracovním poměru. Podobně lze charakterizovat i plat, rozdíl je ale v tom, že mzda je vyplácena v soukromém sektoru, zato plat náleží zpravidla státním zaměstnancům a podobně.

Mzdu dále můžeme rozdělit na reálnou a nominální. Reálná mzda je definována jako ekonomický pojem, který nám vyjadřuje skutečnou hodnotu výdělku. Jedná se tedy o určité množství statků či služeb, které si zaměstnanec může za danou odměnu pořídit.

Nominální mzdou rozumíme vyplacenou peněžní odměnu za práci. Z ekonomického hlediska se dá říct, že vývoj nominální mzdy je považován za jeden z nejvíce důležitých ukazatelů sloužící k určení „zdraví“ určité ekonomiky. Vývoj a výše nominálních mezd hraje velkou roli na vývoj zaměstnanosti a zároveň má dopad na životní úroveň obyvatel v jednotlivých regionech (Brčák, Sekerka, & Stará, 2014).

2.12 Vzdělání a trh práce

(Barták, 2007) charakterizuje vzdělávání jako plánovitou činnost, která má jednotlivci nebo skupině vzdělávaných pomoci dosáhnout požadované způsobilosti, naučit se dělat správné věci a využívat osvojených znalostí a dovedností v praxi.

Vzdělávání a odborná příprava dospělých v ČR probíhá z velké části v rámci klasických vzdělávacích institucí (základních, středních a vysokých škol) ve formě studia při zaměstnání, ale nabízejí je i zaměstnavatelé, kteří svým zaměstnancům zajišťují kurzy neformální cestou (Večerník, 2016).

Vzdělání je v dnešní době velmi důležité pro uplatnění osob na trhu práce. Čím lepší má člověk vzdělání, tím lepší má výchozí podmínky pro získání zajímavé, perspektivní a dobře placené práce.

Trh práce nám vyjadřuje místo, kde se střetává nabídka práce s poptávkou po práci.

Jedná se tedy o místo, kde zaměstnavatelé hledají vhodné zaměstnance a zaměstnanci zase vhodné zaměstnavatele. Někteří své zaměstnání naleznou poměrně rychle, ale jiným to trvá delší dobu a tato doba je nazývána obdobím nezaměstnanosti (Máče, 2007).

V dnešní době je pro člověka práce důležitou podmínkou lidské existence. Většina lidí práci nebere jako životní nutnost, ale jako zdroj radosti, uspokojení a přináší i pocit seberealizace a společenské užitečnosti. (Buchtová, 2002)

V okamžiku, kdy je poptávka po práci stejná jako její nabídka dochází k rovnováze na trhu práce.

2.13 Životní prostředí

Životní prostředí je další z indikátorů, který značně ovlivňuje úroveň kvality života. Mezi složky životního prostředí řadíme: vodu, ovzduší, půdu, horniny, organismy, ekosystémy a energie.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí definuje životní prostředí jako: „vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje“.

Stav životního prostředí v krajích ČR je dlouhodobě ovlivňován průmyslovou činností, dopravou, spotřebou domácností a také zemědělstvím. Tyto aktivity navazují na různorodost přírodních podmínek, kterými jsou klimatické podmínky, ložiska nerostných surovin, morfologie reliéfu, a také na různorodost sídelní infrastruktury (Ministerstvo životního prostředí, 2019).

Životní prostředí je ovlivněné mnoha faktory, které mohou působit jak pozitivně, tak i negativně. Faktory ovlivňující životní prostředí se dělí na: abiotické, biotické a antropogenní (Potůček, 2002).

2.14 Bezpečnost

Podle úřadu vlády České republiky je bezpečnost chápána jako soubor opatření pro ochranu a rozvoj chráněných zájmů, který vytváří základnu pro veškerý rozvoj. Bezpečnost se týká prakticky každého jednotlivce i společnosti jako celku. Pocit míry bezpečnosti má vliv na osobní život i pracovní a další společenské činnosti. Pokud se člověk necítí ve svém okolí v bezpečí, těžko může vést kvalitní a plnohodnotný život.

Pro zajištění kvality života a jejího udržení je hlavním předpokladem České republiky zajištění vnější a vnitřní bezpečnosti.

Mezinárodní bezpečnost je možné vymezit jako takový stav komplexu mezinárodních vztahů, který všem jeho subjektům zajišťují stejnou úroveň národní bezpečnosti. Vnitřní bezpečnost znamená vytvořit takový stav řádu a pořádku v zemi, aby v ní mohla bezporuchově fungovat demokratická občanská společnost (Potůček, 2002).

3 Charakteristika krajů

3.1.1 Hlavní město Praha

Praha je hlavním městem a s rozlohou 496 km² zároveň i největším městem České republiky. Z toho vyplývá i její úloha přirozeného centra politiky, mezinárodních vztahů, vzdělávání, kultury a ekonomiky.

Hlavní město Praha se dělí na 57 městských částí, které jsou značeny jako Praha 1–22. Životní prostředí je na území hlavního města negativně ovlivněno emisemi motorových vozidel a poměrně velkou hlukovou zátěží.

Podle dat Českého statistického úřadu je ke dni 31.12.2018 podíl nezaměstnaných 1,93 % a je tak největším pracovním trhem v České republice. Dá se tedy říct, že nezaměstnanost Hlavního města Prahy je v současné době téměř nulová. Na pracovní místa v hlavním městě je navázáno mnoho pracovníků ze Středočeského kraje i vzdálenějších míst České republiky.

Podíl výrobních odvětví na tvorbě přidané hodnoty i zaměstnanosti je v Praze naopak výrazně nižší, než je celorepublikový průměr. Zejména průmysl v Praze ztratil na zaměstnanosti a musel být řešen problém jeho restrukturalizace. Odvětví průmyslu nemá v hl. m. Praze tak významné postavení jako v jiných regionech ČR, ale zejména zpracovatelský průmysl zůstal i zde poměrně ekonomicky silným resortem a jeho význam se i v Praze zvyšuje. Trvale roste počet podniků ve zpracovatelském průmyslu. Největší nárůst byl zaznamenán v oblasti výroby kancelářských strojů a počítačů. (ČSU, Český statistický úřad, 2004)

I přes významné zlepšení v 90. letech, je kvalita životního prostředí v Praze, hodnocena celkově jako nevyhovující. Společně s kraji Moravskoslezským a Ústeckým je Praha je stále řazena k nejvíce postiženým regionům České republiky.

Vzdělání v Hlavním městě Praze je velmi dostupné, podle údajů z Českého statistického úřadu se na území Hlavního města Prahy nachází celkem 426 mateřských školek, 271 základních škol, 183 středních škol z toho 66 škol jsou obory gymnázií. Co se týče vysokoškolského vzdělání v Praze se nachází 36 vyšších odborných škol a celkem 29 veřejných a soukromých vysokých škol. Za rok 2017 bylo zaznamenáno 94 230 studentů vysokých škol v Praze.

V Praze se nachází celkem 28 nemocnic, které nabízí celkem 9726 lůžek a celkem 15 odborných léčebných ústavů. S celkovým počtem 10 270 lékařů na jednoho lékaře připadá 125 osob. Co se týče samostatných ordinací lékařů, je zřízeno celkem 568 ordinací pro dospělé, 231 ordinací pro děti a dorost a 1047 stomatologických ordinací. Procento dočasné pracovní neschopnosti je v současné době 3,18 %, což znázorňuje za posledních pár let mírný nárůst.

V roce 1999 bylo v Hlavním městě Praze nahlášeno celkem 120 166 trestných činů, to je za posledních 20 let nejvyšší hodnota. Od té doby počet nahlášených trestných činů postupně klesá. V roce 2017 bylo zaznamenáno celkem 50 726 trestných činů, což je od roku 1999 výrazný pokles více než o polovinu.

Stejně tak i počet dopravních nehod byl nejvyšší v roce 1999, kdy bylo zaznamenáno celkem 44 192, za to nejnižší v roce 2009, kdy bylo nahlášeno pouze 15 583 dopravních nehod. Poslední údaje jsou k roku 2017 a to 23 032 dopravních nehod. Porovnání s rokem 2009 se jedná o značný nárůst dopravních nehod, ale v porovnání s předchozími lety se stále jedná o pokles (ČSU, 2017).

Hrubá mzda v hlavním městě Praze

Dne 4.12.2018 byly zveřejněny průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců za 3. čtvrtletí roku 2018. Průměrná hrubá měsíční mzda dosáhla v Praze hodnoty 39 298 Kč. V porovnání s průměrnou mzdou za celý stát (31 516 Kč) byla vyšší o 24,7 %.

Přestože v hlavním městě jsou průměrné mzdy nejvyšší, v meziročním srovnání zaznamenala průměrná hrubá měsíční mzda v 3. čtvrtletí 2018 v Praze nárůst o 7,8 %, což byl druhý nejnižší nárůst mezi kraji.

V tabulce č. 1 jsou znázorněné počty obyvatel vždy k 31.12. daného roku, kde vidím, že počet obyvatel hlavního města postupně roste.

Tabulka 1- Počet obyvatel – hlavní město Praha

2013	2014	2015	2016	2017	2018
1,243,201	1,259,079	1,267,449	1,280,508	1,294,513	1,304,773

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

3.1.2 Středočeský Kraj

Středočeský kraj je svou rozlohou 11 015 km², tak i počtem obyvatel kategorizován jako největší kraj České republiky a zabírá téměř 14 % území. Nachází ve střední části Čech a sousedí s Jihočeským, Libereckým, Královehradeckým, Pardubickým, Plzeňským a Ústeckým krajem, Vysočinou a obklopuje hlavní město Prahu.

Území kraje se dělí na 12 okresů jmenovitě podle velikosti od největšího: Příbram, Benešov, Mladá Boleslav, Kutná Hora, Rakovník, Nymburk, Praha – východ, Mělník, Kolín, Kladno, Beroun a Praha – západ. V roce 2016 bylo na území Středočeského kraje 1 144 obcí. Největší počet obcí je soustředěn v okresech Mladá Boleslav a Příbram.

Poloha kraje je převážně spjata s úzkou vazbou na hlavní město České republiky. Středočeský kraj je pro Prahu důležitým zdrojem pracovních sil, potravin, rekreačních oblastí. Zároveň je to velmi důležité pro ekonomiku kraje.

Podle dat Českého statistického úřadu, je podíl nezaměstnaných ve Středočeském kraji je k 31.12.2018 2,64 %. Středočeský kraj je charakteristický rozvinutou zemědělskou tak i

průmyslovou výrobou. Což zajišťuje obyvatelům Středočeského kraje velké množství pracovních příležitostí. Zemědělská výroba těží z příznivých přírodních podmínek v severovýchodní části kraje.

Mezi stěžejní průmyslové odvětví patří strojírenství, chemie a potravinářství. Významným podnikem pro Středočeský kraj je ŠKODA AUTO a.s. Mladá Boleslav kde, pokračuje výroba malých aut v TPCA Czech, s.r.o. Kolín (ČSU, Statistická ročenka Středočeského kraje 2017, 2017).

Středočeský kraj nabývá velké množství mateřských školek a škol. Celkem se na území Středočeského kraje nachází 785 mateřských školek, 553 základních škol a 153 středních škol. Co se týče Vysokých školy, nachází se tu pouze 2, a to ŠKODA AUTO Vysoká škola o.p.s. a Academia Rerum Civilium - Vysoká škola politických a společenských věd, s.r.o., na kterých k roku 2017 studovalo celkem 2659 studentů. Poměrně nízký počet studentů vysokých škol ve Středočeském kraji je způsobeno tím, že většina studentů Středočeského kraje studuje hlavně na vysokých školách v Praze a Brně.

Na území Středočeského kraje se k roku 2017 nachází celkem 29 nemocnic, které nabízí celkem 6240 lůžek. S celkovým počtem 4360 lékařů, na jednoho lékaře spadá celkem 309 osob, což je v porovnání s Prahou výrazně vyšší počet. Na území Středočeského kraje se celkem nachází 517 ordinací pro dospělé, 235 ordinací určených pro děti a dorost, 541 stomatologických ordinací a nakonec 283 lékáren. Procento dočasné pracovní neschopnosti je 4,339% jedná se tedy o něco vyšší hodnotu než v Praze.

Počet nahlášené trestné činnosti je ve Středočeském kraji výrazně nižší než v hlavním městě. Nejvyšší počet nahlášených trestných činnů byl v roce 1998, kdy bylo nahlášeno celkem 52 440 trestných činnů, což není o moc víc, než v Praze u nejnižších naměřených hodnot. Stejně jako v Hlavním městě Praze, dochází i ve Středočeském kraji k výraznému poklesu v počtu nahlášených trestných činnů. V roce 2017 bylo nahlášeno pouze 20 424 trestných činnů, za celý Středočeský kraj, což je pouze 38% trestných činnů z roku 1998.

Stejně tak i počet dopravních nehod je ve Středočeském kraji daleko nižší než v Praze. Nejvyšší zaznamenaný počet nehod byl v roce 2005 celkem 27 047. Od té doby také došlo ke značnému poklesu a podle záznamů Českého statistického úřadu v roce 2017 bylo zaznamenáno pouze 14 707 dopravních nehod (ČSU, 2017).

Hrubá mzda ve Středočeském kraji

Za 3. čtvrtletí 2018 byla Českým statistickým úřadem zaznamenána průměrná hrubá měsíční mzda ve Středočeském kraji 31 670 Kč. V porovnání se stejným obdobím loňského roku se zvýšila o 2 531 Kč (o 8,7 %). Vyšší průměrné mzdy se kraj řadí na druhé místo, tedy hned za hl. m. Prahu a nad celorepublikový průměr.

Níže uvedený počet obyvatel je rovněž zaznamenán vždy k 31.12. daného roku. Stejně jako u hlavního města Prahy, počet obyvatel postupně roste, přestože tyto změny nejsou tak výrazné.

Tabulka 2- Počet obyvatel – Středočeský kraj

2013	2014	2015	2016	2017
1 302 336	1 315 299	1 326 876	1 338 982	1 352 795

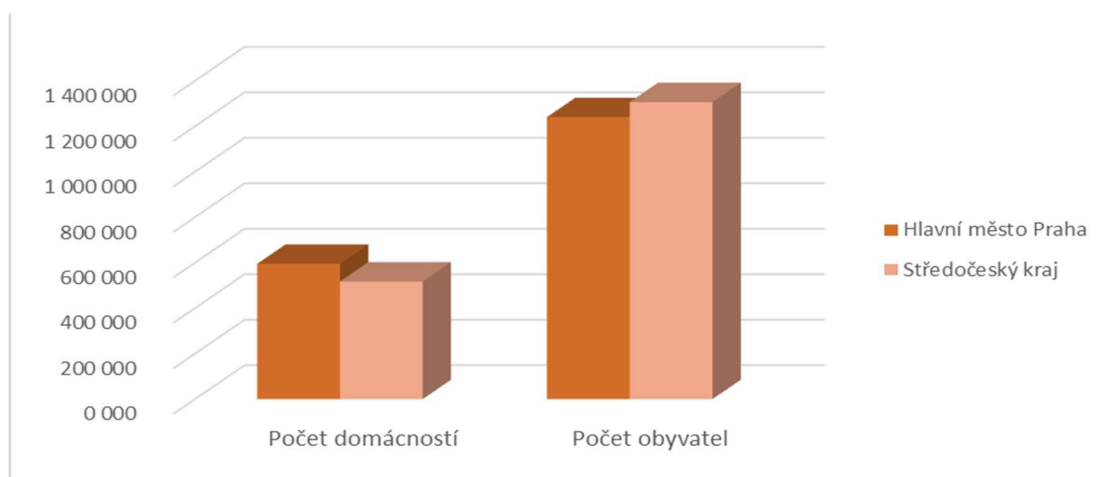
Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

4 Vlastní práce

Vlastní práce byla vypracována nejprve pomocí dostupných dat Českého statistického úřadu, které byly použity k vypočítání časových řad a následně k extrapolaci na 3 roky. V druhé části vlastní práce došlo k vyhodnocení dotazníkového šetření.

Počet domácností v hlavním městě s celkovým počtem 594 905 domácností je vyšší než ve Středočeském kraji, kde v roce 2017 bylo celkem 517 109 domácností. Zatímco počet domácností je vyšší v hlavním městě Praze, celkový počet obyvatel je vyšší ve Středočeském kraji, což lze vidět v grafu č. 1. ([příloha č.1](#)) Lze tedy říct, že průměrný počet členů jedné domácnosti byl v roce 2017 vyšší ve Středočeském kraji a to 2,53 členů na jednu domácnost. V hlavním městě Praze se jedná pouze o 2,08 členů na jednu domácnost. Tento rozdíl je zapříčiněn převážně vyšším počtem jednočlenných domácností mladých generací, ale zároveň i vyšším počtem důchodců, kteří žijí sami v jednočlenné či dvoučlenné domácnosti. Naopak pak ve Středočeském kraji se vyskytuje větší počet vícečlenných rodin.

Graf 1- Počet domácností a obyvatel

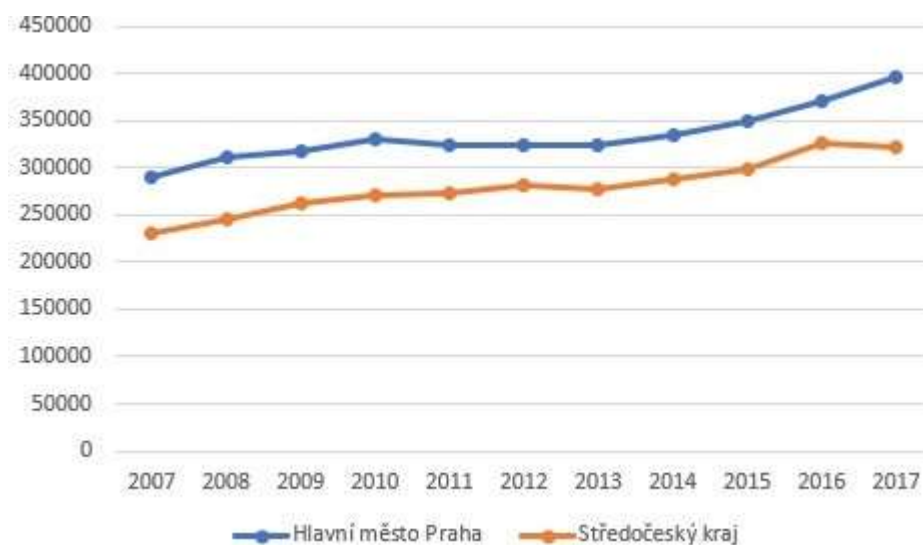

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Čistý disponibilní důchod domácností

Čistý disponibilní důchod domácností naznačuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících v jednotlivých regionech. Jedná se o ukazatel, který je vyjádřen v běžných cenách. Z grafu č. 2 je patrné, že čistý disponibilní důchod je vyšší v hlavním městě Praze než ve Středočeském kraji. Dále z grafu 2 lze vyčíst, že disponibilní důchod dlouhodobě roste u obou vybraných krajů. Mírný propad je zaznamenán v rozmezí let 2010–2013, který nastal souvislosti s ekonomickým poklesem a růstem nezaměstnanosti.

Graf 2- Čistý disponibilní důchod domácností v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

V tabulce č. 3 je zaznamenán vývoj čistého disponibilního důchodu v letech 2007–2017 hlavního města Prahy, následně pak v tabulce č. 4 jsou údaje Středočeského kraje. Průměrný disponibilní důchod domácností hlavního města Prahy je celkem 333 861,545 mil. Kč, jedná se o výrazně vyšší hodnotu, než je průměr Středočeského kraje, který je celkem 279 603,273 mil. Kč. Přestože průměrné hodnoty jsou vyšší u hlavního města Prahy, tak koeficient růstu za vybrané období je nepatrně vyšší u Středočeského kraje.

Tabulka 3- Čistý disponibilní důchod domácností hlavního města Prahy

Rok	Hlavní město Praha	dli	ki
2007	289 009	X	X
2008	310 515	21 506	1,074413
2009	318 156	7 641	1,024608
2010	331 319	13 163	1,041373
2011	324 042	-7 277	0,978036
2012	323 111	-931	0,997127
2013	324 607	1 496	1,00463
2014	334 695	10 088	1,031078
2015	350 090	15 395	1,045997
2016	371 532	21 442	1,061247
2017	395 401	23 869	1,064245

Průměr= 333 861,545

K=1,032

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Tabulka 4- Čistý disponibilní důchod domácností ve Středočeském kraji

Rok	Středočeský kraj	dli	ki
2007	230 072	X	X
2008	246 150	16 078	1,069882
2009	263 129	16 979	1,068978
2010	271 319	8 190	1,031125
2011	273 227	1 908	1,007032
2012	280 494	7 267	1,026597
2013	277 187	-3 307	0,98821
2014	288 382	11 195	1,040388
2015	297 736	9 354	1,032436
2016	326 189	28 453	1,095565
2017	321 751	-4 438	0,986394

Průměr= 279 603,273

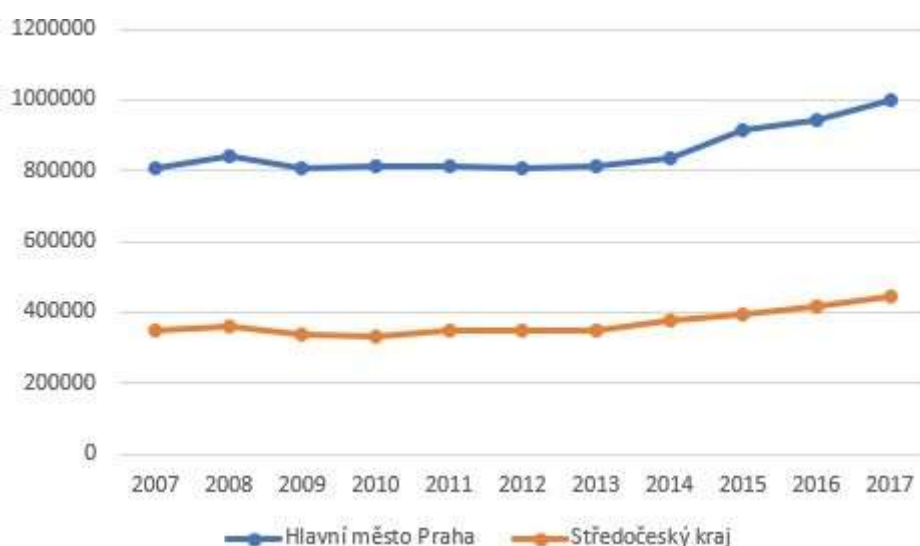
K= 1,034

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele

Hrubý domácí produkt slouží k porovnání a znázornění životních úrovní v zemích či regionech. V grafu č. 3 je znázorněn vývoj hrubého domácího produktu hlavního města Prahy a Středočeského kraje v letech 2007–2017. Je patrné, že HDP na 1 obyvatele je výrazně vyšší v hlavním městě Praze než ve Středočeském kraji a zároveň u obou vybraných krajů je od roku 2014 zaznamenán růst.

Graf 3- Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

V tabulce č. 5 je znázorněn vývoj hrubého domácího produktu na 1 obyvatele na území hlavního města Prahy. Je zřejmé, že v roce 2009 došlo k výraznému propadu. Z tabulky č. 6 je zřejmé, že ve stejném roce došlo k výraznému propadu i na území Středočeského kraje. Tento výrazný propad byl způsoben měnovou a finanční krizí, která koncem roku 2009 postihla země eurozóny. Důvodem této krize byl vysoký veřejný dluh některých zemí eurozóny.

Dále z tabulek č. 5 a č. 6 lze vyčíst průměrné hodnoty hrubého domácího produktu na 1 obyvatele vybraných krajů. Je zřejmé, že hodnoty hlavního města Prahy jsou celkem 2,3x

vyšší než hodnoty Středočeského kraje. I přes výrazný rozdíl průměrných hodnot, je koeficient růstu vybraných krajů nepatrně vyšší u Středočeského kraje.

Tabulka 5- Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v hlavním městě Praze

Rok	Hlavní město Praha	dli	ki
2007	808 798	X	X
2008	840 097	31 299	1,038698
2009	807 113	-32 984	0,960738
2010	813 342	6 229	1,007718
2011	810 814	-2 528	0,996892
2012	807 594	-3 220	0,996029
2013	812 460	4 866	1,006025
2014	834 578	22 118	1,027223
2015	917 183	82 605	1,098978
2016	943 289	26 106	1,028463
2017	997 560	54 271	1,057534

Průměr= 853 893,455

K= 1,021

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Tabulka 6- Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele ve Středočeském kraji

Rok	Středočeský kraj	dli	ki
2007	350 326	X	X
2008	361 808	11 482	1,032775
2009	339 460	-22 348	0,938232
2010	334 450	-5 010	0,985241
2011	346 428	11 978	1,035814
2012	349 550	3 122	1,009012
2013	348 696	-854	0,997557
2014	376 832	28 136	1,080689
2015	392 908	16 076	1,042661
2016	418 354	25 446	1,064763
2017	445 710	27 356	1,06539

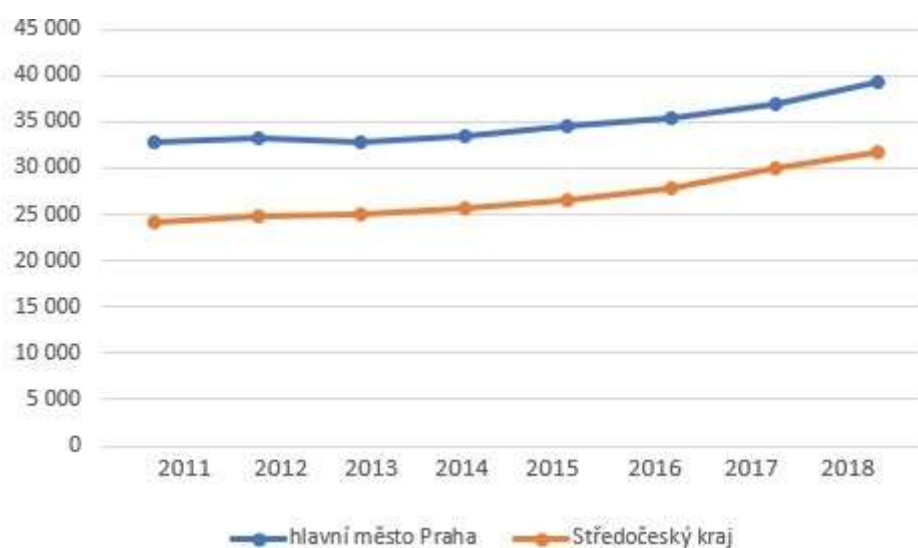
Průměr= 369 502

K= 1,024

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Graf č. 4 znázorňuje vývoj hrubé mzdy hlavního města Prahy a Středočeského kraje v letech 2011-2018. Kromě mírného propadu v roce 2013, který je patrný u hlavního města Prahy průměrné hrubé mzdy vybraných krajů dlouhodobě rostou.

Graf 4- Vývoj průměrné hrubé mzdy hlavního města Prahy a Středočeského kraje

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Tabulky č. 7 a č. 8 znázorňují vývoj průměrné hrubé mzdy vybraných krajů. Konkrétně v tabulce č. 7 lze vyčíst vývoj hlavního města Prahy, kde je patrné, že v roce 2013 nastal výrazný pokles, který stejně jako předchozí ukazatelé souvisí s krizí na území eurozóny. Z tabulky č. 8 lze vyčíst, že krize eurozóny nijak nezasáhla dlouhodobý růst hrubé mzdy Středočeského kraje a není tedy zaznamenán žádný pokles.

Vyšší koeficient růstu průměrné hrubé mzdy ve Středočeském kraji je způsoben rychlým růstem mezd a pracovních příležitostí v automobilovém průmyslu jako je Škoda Auto v Mladé Boleslavi, která nabízí jak řadu dobře placených příležitostí, tak i stáže nebo trainee programy pro studenty.

Tabulka 7- Vývoj průměrné hrubé mzdy hlavního města Prahy

Rok	hlavní město Praha	díl	ki
2011	32 821	X	X
2012	33 292	471	1,01435
2013	32 706	-586	0,9824
2014	33 461	755	1,02308
2015	34 507	1 046	1,03126
2016	35 341	834	1,02417
2017	36 915	1 574	1,04454
2018	39 298	2 383	1,06455

Průměr= 34 793 K= 1,019

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Tabulka 8- Vývoj průměrné hrubé mzdy ve Středočeském kraji

	Středočeský kraj	díl	ki
2011	24 202	X	X
2012	24 764	562	1,023221
2013	25 005	241	1,009732
2014	25 756	751	1,030034
2015	26 575	819	1,031798
2016	27 931	1 356	1,051025
2017	29 957	2 026	1,072536
2018	31 670	1 713	1,057182

Průměr= 26 983 K= 1,036

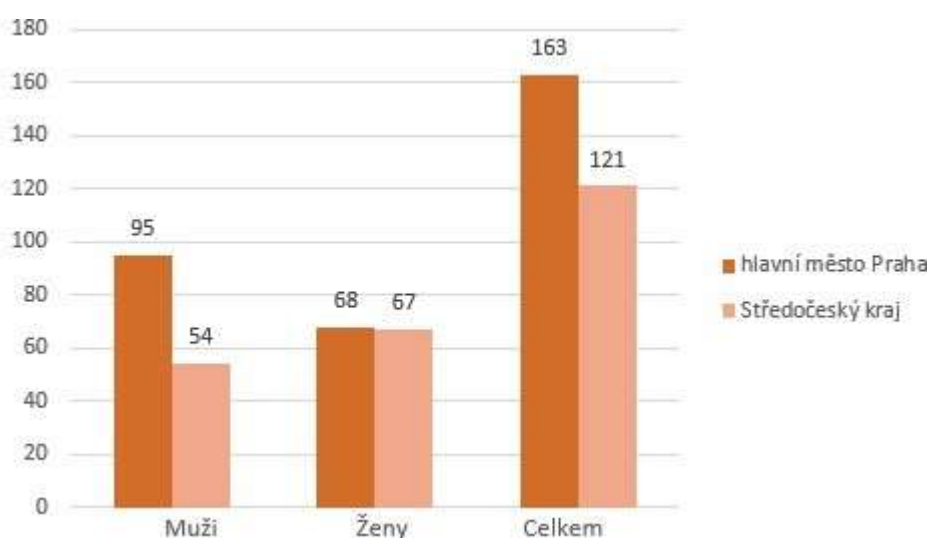
Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

4.1 Dotazníkové šetření

Prostřednictvím dotazníkového šetření byla získána data k porovnání životní úrovně domácností v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji. Dotazník, který je uveden v příloze 2 obsahoval celkem 11 uzavřených otázek a 1 otevřenou otázku. Dotazník byl vytvořen v elektronické podobě pomocí internetové stránky www.surveio.cz, následně byl dotazník rozeslán prostřednictvím sociálních sítí. Dotazník byl zaměřen na oblasti, které nejvíce ovlivňují životní úroveň domácností jako jsou výše příjmů, zdravotnictví, kriminalita, životní prostředí, zároveň i subjektivní ukazatele jako je využití volného času, či spokojenost s dosavadní kvalitou života.

Na dotazníkové šetření, které bylo zaměřeno na názory domácnosti, nikoliv jednotlivců odpovědělo celkem 284 respondentů. V grafu č. 5 je vidět počet respondentů jak podle pohlaví, tak i podle krajů. Z celkového počtu 284 respondentů pocházelo 163 dotazovaných z hlavního města Prahy z toho bylo 58% mužů a 42% žen. Ze Středočeského kraje bylo celkem 121 respondentů, z toho bylo 45% mužů a 55% žen.

Graf 5- Počet respondentů dotazníkového šetření podle pohlaví a kraje

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Výrazně největší účast měli respondenti ve věkové kategorii 18-25 let s podílem 62 %. V tomto případě respondenti sice nemají vlastní domácnost, ale odpovídali za domácnost, ve které žijí. Naopak nejméně respondentů bylo zastoupeno v kategorii 56 let a více, kde byl podíl zúčastněných respondentů pouze 5,3 %. Dotazník byl sdílen pomocí sociálních sítí, což může být důvod proč má kategorie 56 let a více nejmenší zastoupení a zároveň kategorie 18–25 let největší podíl (příloha č. 4).

V tabulce č. 9 lze vidět vzdělání respondentů největší podíl má kategorie respondentů se středoškolským vzděláním s maturitou 41,9%, za kterou je hned kategorie s vysokoškolským vzděláním 38,4%. Nejméně respondentů spadá do kategorie se základním vzděláním s podílem pouze 4,2%.

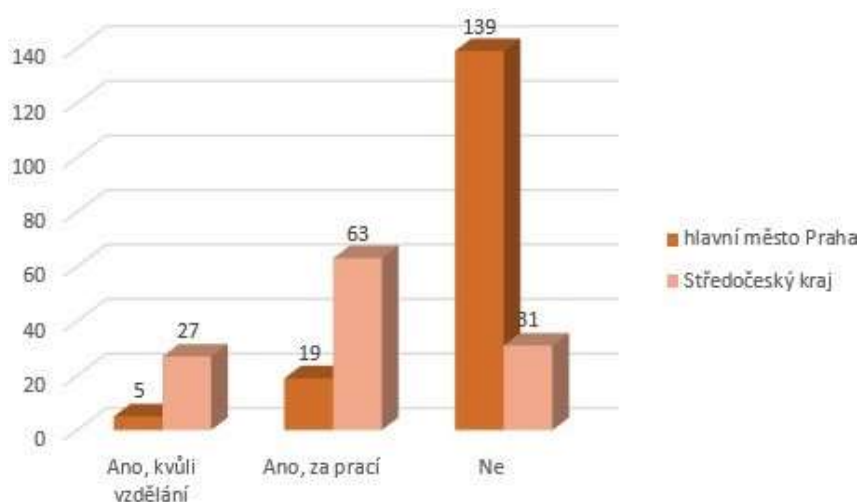
Tabulka 9- Rozdělení respondentů podle vzdělání

Nejvyšší dosažené vzdělání	Celkový počet respondentů	Respondenti			
		hlavní město Praha		Středočeský kraj	
		celkem respondentů	podíl v %	celkem respondentů	podíl v %
Základní	12	8	5%	4	3%
Středoškolské bez maturity	24	10	6%	14	12%
Středoškolské s maturitou	119	75	46%	44	36%
Vyšší odborné	20	10	6%	10	8%
Vysokoškolské	109	60	37%	49	40%
Celkem	284	163	100%	121	100%

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Graf č. 6 znázorňuje, zda domácnosti jednotlivých krajů dojíždí pravidelně do druhého z krajů a to už za účelem vzdělání nebo z pracovních důvodů. Z grafu je zřejmé, že respondenti Středočeského kraje nejčastěji dojíždějí do hlavního města Prahy za prací. Zatímco respondenti z hlavního města Prahy nejčastěji uvedli, že do Středočeského kraje nedojíždí za účelem vzdělání ani z pracovních důvodů. Obyvatelé Středočeského kraje pravidelně dojíždí do hlavního města Prahy daleko častěji, ať už je to z pracovních důvodů, tak i za účelem vzdělání. Důvodem je, že v hlavním městě v Praze je více pracovních nabídek a zároveň i vyšší průměrná mzda než ve Středočeském kraji. Zároveň i nabídka vysokých škol je výrazně vyšší, než co nabízí Středočeský kraj. Většina obyvatel z hlavního města Prahy do Středočeského kraje nedojíždí.

Graf 6- Grafické znázornění dojíždění členů domácností do druhého z krajů

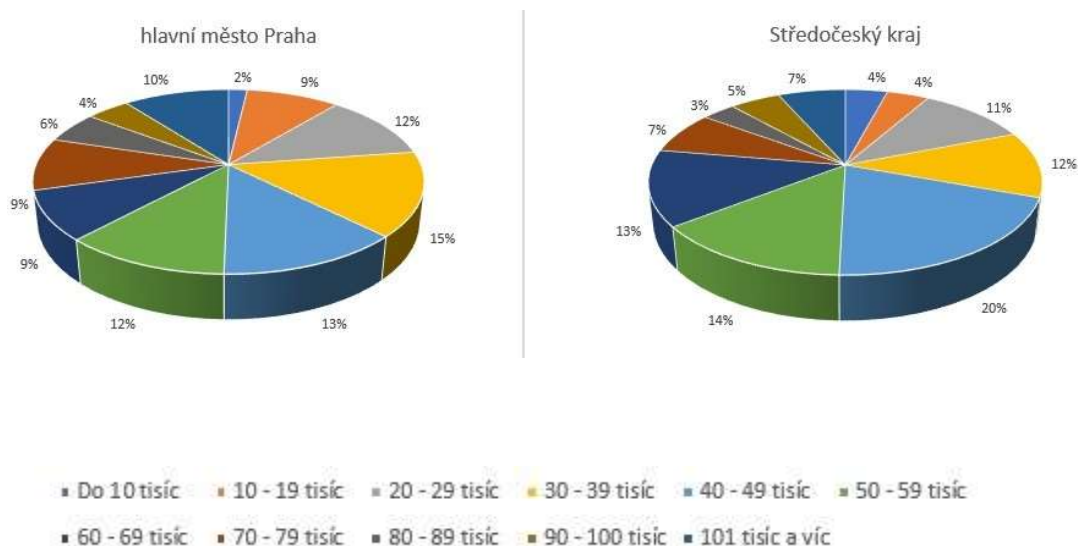

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

V grafu č. 7 jsou znázorněny příjmy domácností hlavního města Prahy a Středočeského kraje. Zaměříme-li se na příjmy hlavního města Prahy je patrné, že největší podíl má kategorie 30–39 tisíc korun s podílem 13 %. Nejméně zastoupenou kategorií jsou příjmy do 10 tisíc korun, podíl této kategorie jsou pouze 2 %. Ve Středočeském kraji má největší podíl kategorie příjmů 40-49 tisíc čistého příjmu na domácnost. Naopak nejmenší podíl s 3 % má kategorie 80–89 tisíc korun. Přestože nejvyšší podíl hlavního města Prahy spadá do nižší kategorie, než nejvyšší podíl u Středočeského kraje jsou u hlavního města Prahy vyšší podíly vyšších hodnot příjmů.

Průměrné měsíční příjmy dotazovaných domácností hlavního města Prahy jsou 53 582 Kč a ve Středočeském kraji 52 442 Kč.

Graf 7- Struktura domácností podle čistých měsíčních příjmů v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji (v %)

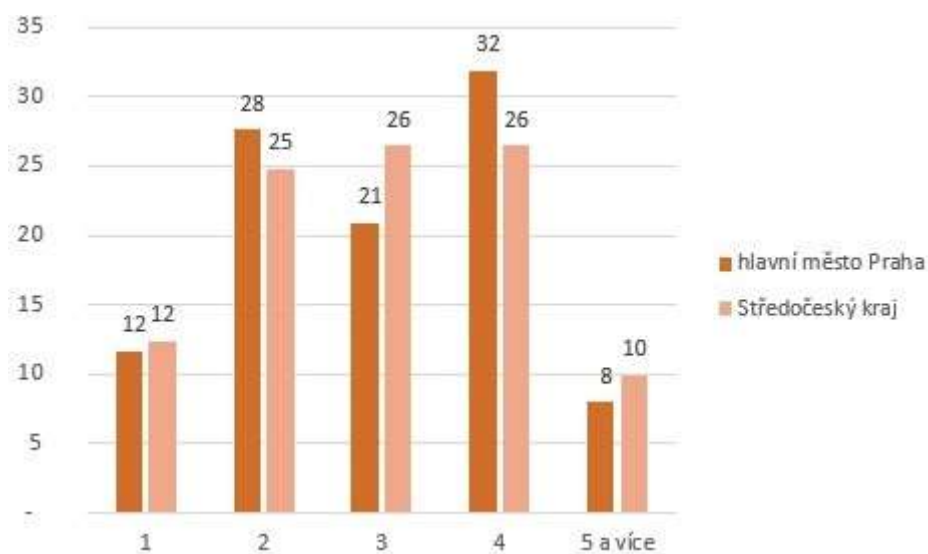

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

V grafu č. 8 je znázorněn počet domácností respondentů. Z grafu je patrné, že nejpočetnější kategorií jak hlavního města Prahy, tak i Středočeského kraje je 4 člená domácnost. Nejméně zastoupené kategorie jsou domácnosti s 5 a více členy a následně pak jednočlenné domácnosti. Průměrný počet domácností hlavního města Prahy je celkem 2,97 členů na jednu domácnost. Ve Středočeském kraji se jedná o téměř stejný průměrný počet a to 2,96 členů na jednu domácnost.

Pro posuzování kvality života je velmi důležité brát v potaz i průměrný příjem na jednoho člena domácnosti. U dotazovaných domácností byly zjištěny průměrné příjmy domácností hlavního města Prahy, které jsou 53 582 Kč. Průměrné příjmy hlavního města Prahy na jednoho člena domácnosti jsou tedy 18 041 Kč. Ve Středočeském kraji byly zjištěny průměrné příjmy domácností ve výši 52 442 Kč. Průměrné příjmy na jednoho člena domácnosti Středočeského kraje jsou tedy 17 716 Kč. Rozdíl mezi průměrným příjmem na 1 člena domácnosti není příliš vysoký, což může být zapříčiněno dojížděním pracujících členů domácností do hlavního města Prahy za zaměstnáním.

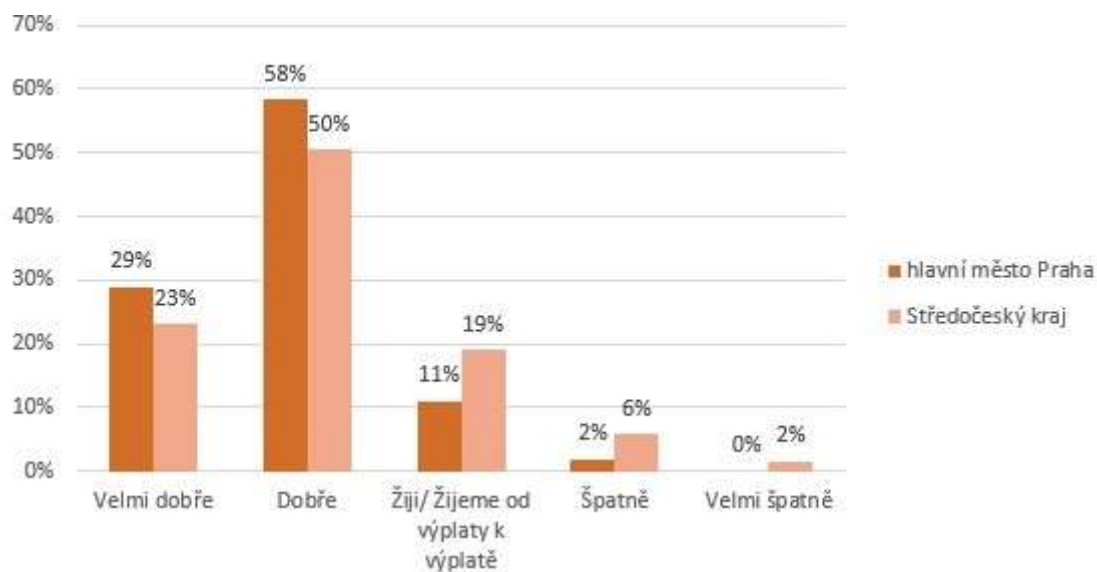
Graf 8- Počet členů domácností respondentů (v %)

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Graf č. 9 znázorňuje, jak jednotlivé domácnosti vycházejí se svými příjmy. Nejvíce respondentů jak z hlavního města Prahy, tak i ze Středočeského kraje zvolilo možnost, že se svými příjmy vychází dobře. Pouze 6 % respondentů ze Středočeského kraje a pouze 2 % z hlavního města Prahy odpovědělo, že se svými příjmy vychází špatně, následně pak pouhé 2 % respondentů Středočeského kraje uvedlo, že se má velmi špatně. Za poslední roky vzrostla průměrná hrubá měsíční mzda jak v hlavním městě Praze, tak i ve Středočeském kraji. To má pravděpodobně za důsledek, že domácnosti vychází se svými příjmy lépe. (příloha č.8)

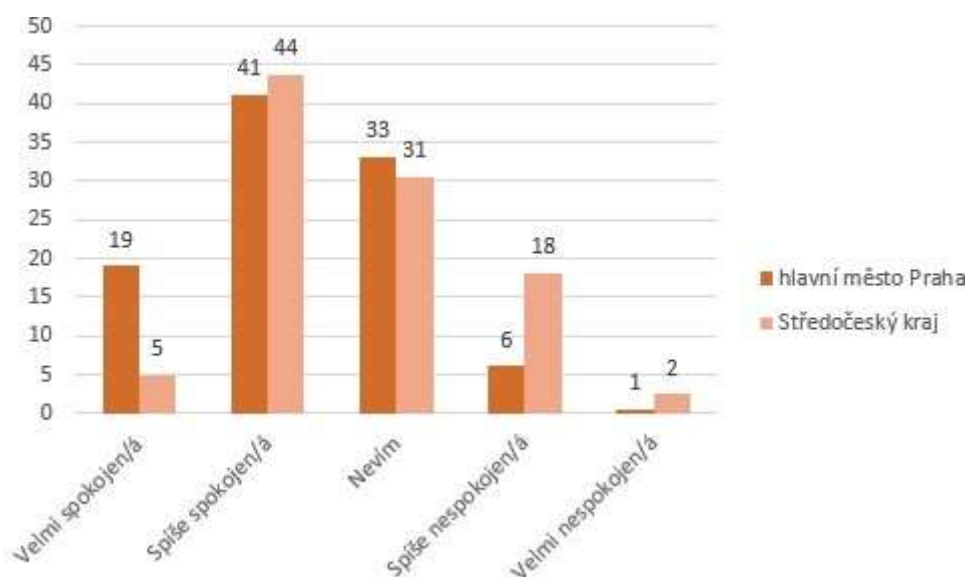
Graf 9- Spokojenost domácností s výší příjmů

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Spokojenost respondentů s nabídkou volných pracovních míst v okolí bydliště domácností respondentů je znázorněna v grafu č. 10 lze vyčíst spokojenost. Nejvíce respondentů z hlavního města Prahy, tak i ze Středočeského kraje odpovědělo, že jsou s aktuální nabídkou volných pracovních míst spíše spokojeni. V celé České republice je velmi nízká nezaměstnanost, je tedy snazší si najít či změnit zaměstnání. Vzhledem k tomu, že dostupnost pracovních míst souvisí například s výší příjmů nebo i s mírou nezaměstnanosti, patří tento ukazatel mezi důležité indikátory související s kvalitou životní úrovně.

Graf 10- Spokojenost respondentů s nabídkou volných pracovních míst v okolí bydliště domácností (v %)

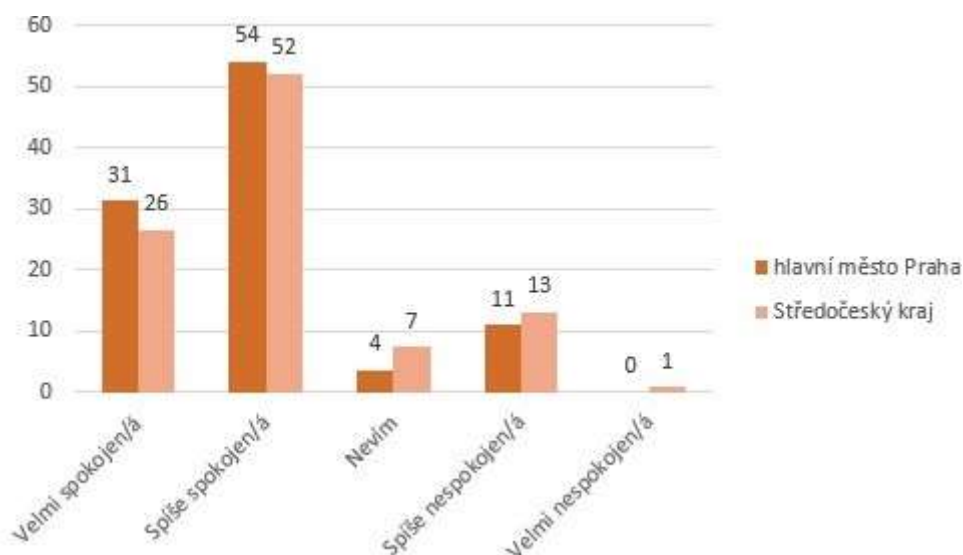

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Zdravotní úroveň patří mezi další velmi důležité indikátory hodnocení kvality života. Místo bydliště domácností má značný vliv jak na dostupnost, tak i kvalitu zdravotní péče. V následujícím grafu č. 11 je znázorněna spokojenost respondentů s úrovní a dostupností zdravotní péče v okolí bydliště. Téměř většina domácností, jak hlavního města Prahy, tak i Středočeského kraje, je s kvalitou zdravotní úrovně a její dostupnosti spokojena.

Celkem 13 % respondentů ze Středočeského kraje a 11 % z hlavního města Prahy vybralo možnost spíše nespokojen/á. Nespokojenost se zdravotní péčí může souviset i s počtem nemocnic v okolí. Zejména pak menších městech či na vesnicích není tolik možností či je větší vzdálenost do nemocnice v případě zdravotního problému.

Graf 11- Spokojenost respondentů s úrovní a dostupností zdravotní péče v okolí bydliště domácnosti

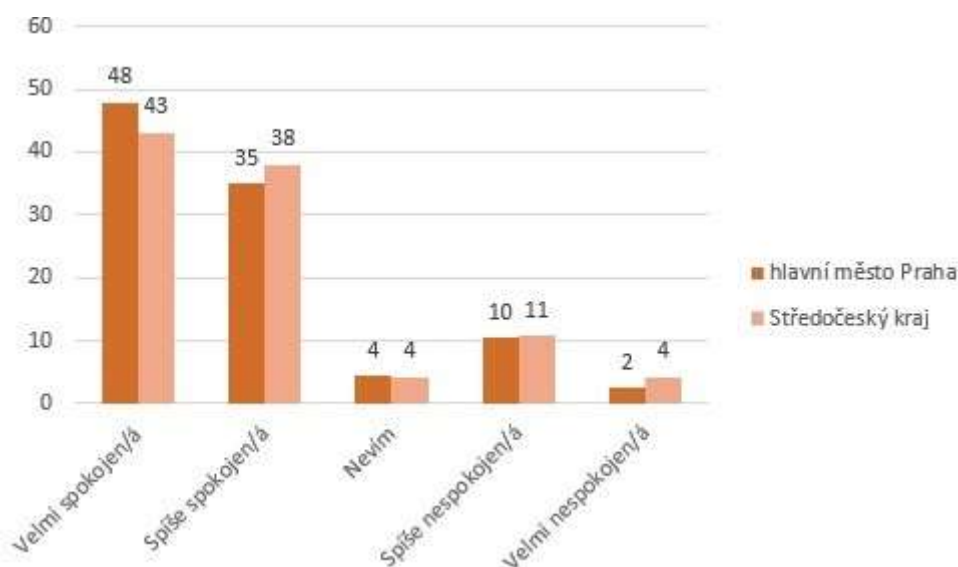

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Díky dostupnosti městské hromadné dopravy mohou domácnosti výrazně ušetřit na nákladech za dopravu. Převážně pokud se jedná o každodenní dojíždění do zaměstnání, školy nebo za různými volnočasovými aktivitami. V grafu č. 12 je patrné, že většina domácností jak z hlavního města Prahy, tak i ze Středočeského kraje jsou s využitím hromadné dopravy spokojeni. Za posledních pár měsíců došlo k výraznému zlevnění jízdného, a to jak pro studenty, tak i seniory. I tento faktor, může být rozhodující při posuzování spokojenosti s hromadnou dopravou.

V Praze je zase velmi dobrá síť městské hromadné dopravy a noční autobusy, tak cestování za kulturou je velmi jednoduché. Problém mohou mít pouze lidé bydlící na okrajových částech Prahy, kde již ve večerních hodinách, kdy autobusy jezdí v dlouhých časových intervalech a případně lidé bydlící v menších obcích ve Středočeském kraji, kteří mají nízké příjmy nebo lidé vyživují větší počet osob.

Graf 12- Spokojenost respondentů s dostupností městské hromadné dopravy v okolí bydliště domácností (v %)

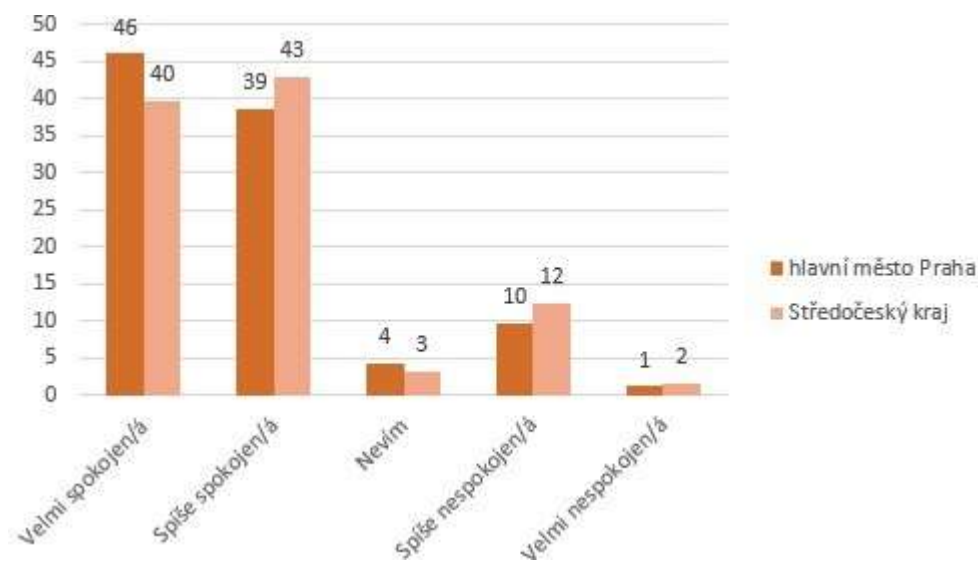
Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Spokojenost respondentů s dostupností obchodů a služeb v okolí bydliště ukazuje graf č.

13. Ať už se jedná o nákupy potravin, oblečení či různých elektronických potřeb. V hlavní město Praze tak i ve Středočeském kraji, je vysoké zastoupení obchodních center, což značně přispívá ke spokojenosti domácností.

Ve vybraných krajích je poměrně vysoká hustota obyvatel. Lidé zde žijí většinou v městech a z toho vyplývá větší možnost výběru a lepší dosažitelnost obchodů a služeb. Současně v městech jsou také hojně provozovány menší obchody s delší otevírací dobou (řetězce Žabka, večerky apod.). Lidé tedy mají možnost ve své blízkosti nakoupit potraviny i v pozdních hodinách, a i o sobotách a nedělích. Z toho vyplývá, že pouze nízké procento obyvatel těchto krajů není spokojeno s dostupností obchodů a služeb. Pravděpodobně se jedná o obyvatele menších obcí Středočeského kraje a případně okrajových částí Prahy.

Graf 13- Spokojenost domácností s dostupností obchodů a služeb v hlavní město Praze a ve Středočeském kraji (v %)

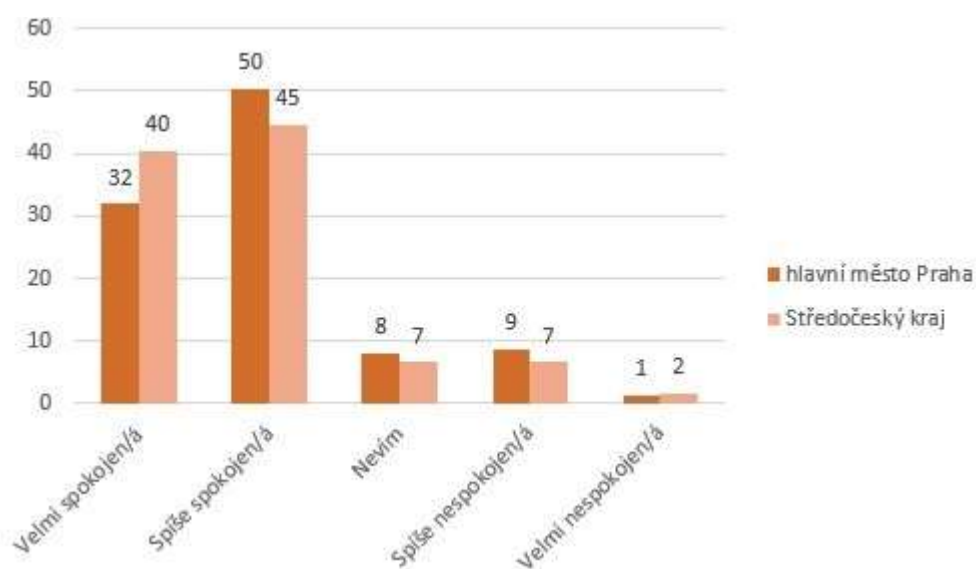

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Následující graf č. 14 znázorňuje využití volného času, které úzce souvisí s dostupností obchodů a služeb, zmíněných v předchozím grafu. Záleží na každém, jaké volnočasové aktivity vyhledává ať už to jsou sportovní aktivity, umění a kultura či navazování sociálních kontaktů. Využití volného času je velmi důležité jak pro psychickou, tak i fyzickou stránku člověka. Z grafu je patrné, že v hlavním městě Praze, tak i ve Středočeském kraji je těchto možností dostatek a většina z respondentů jsou velmi či spíše spokojeni.

Ve Středočeském kraji lidé žijí převážně ve větších městech, kde je dostupnost těchto služeb velmi dobrá. Současně není problém dojet za volnočasovými aktivitami do Prahy.

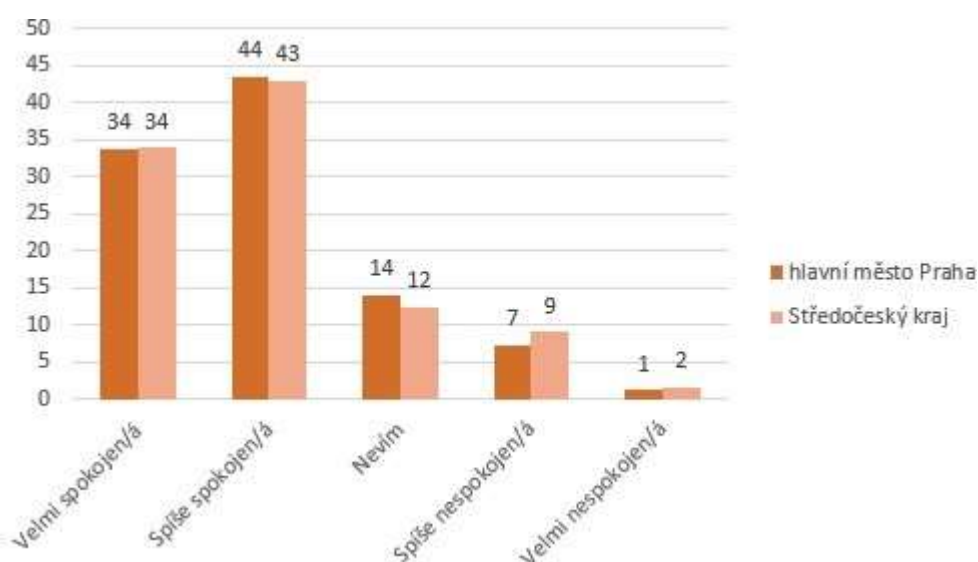
Graf 14- Spokojenost s využitím volného času (v %)

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Bezpečnost a míra kriminality patří mezi další velmi důležité ukazatele životní úrovně. V grafu č. 15 jsou znázorněny názory domácností na tento indikátor. Z grafu je patrné, že spokojenost s mírou kriminality je u respondentů obou krajů téměř stejná, jak u kategorie velmi spokojen/á, tak i u kategorie spíše spokojen/á. Podíl spíše nespokojených respondentů je o něco vyšší u obyvatel Středočeského kraje, přičemž míra kriminality je výrazně nižší ve Středočeském kraji.

Graf 15- Spokojenost domácností s bezpečností a mírou kriminality v okolí bydliště (v %)

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

V tabulce č. 10 je uveden počet zjištěných trestných činů hlavního města Prahy, Středočeského kraje a následně i celé České republiky za rok 2018. Je zřejmé, že trestných činů bylo násobně víc v hlavním městě Praze než ve Středočeském kraji. Naopak procento objasněných trestných činů bylo lépe vyhodnoceno ve Středočeském kraji. Přesto respondenti z hlavního města hodnotí míru kriminality méně negativně než respondenti ze Středočeského kraje.

Při porovnání procentuálního objasnění trestných činů vybraných krajů s celkovým podílem České republiky, je zřejmé, že procentuální objasněných trestných činů je výrazně nižší než u celkového podílu České republiky.

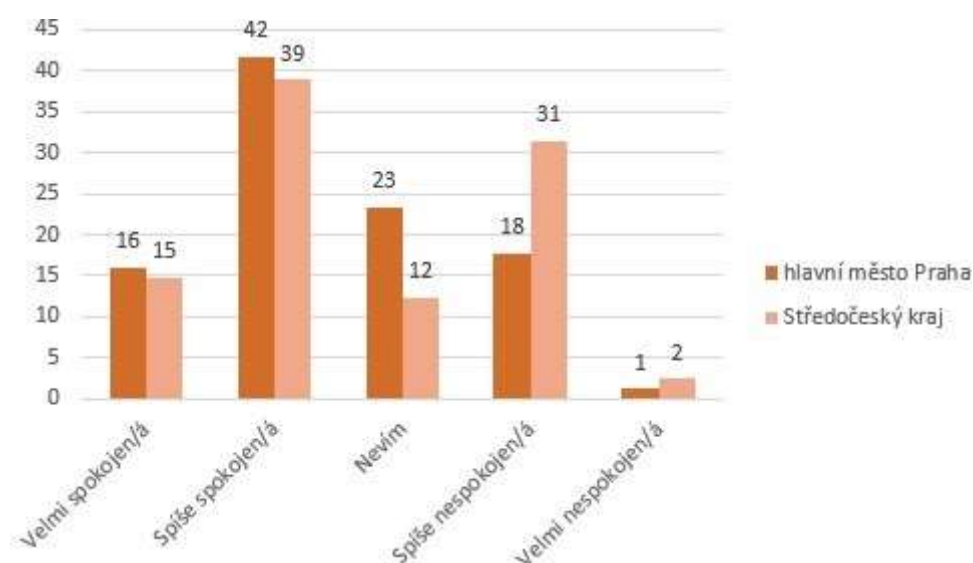
Tabulka 10- Míra kriminality: počet zjištěných trestných činů vybraných krajů za rok 2018

	Počet zjištěných trestných činů	Objasněno	Objasněno v %
hlavní město Praha	47 233	14465	31%
Středočeský kraj	19 106	10641	56%
Česká republika	192 439	105255	55%

Zdroj: Vlastní vypracování z dat Policie České republiky

Graf č. 16 znázorňuje spokojenost s kvalitou životního prostředí vybraných krajů. Kvalita životního prostředí do značné míry ovlivňuje nejen zdraví jedince, ale i celé populace. Přestože největší podíl respondentů je s kvalitou životního prostředí spíše spokojen, tak když se zaměříme na kategorii spíše nespokojen/á, výrazně větší podíl je zaznamenán u Středočeského kraje. Podle ministerstva životního prostředí v roce 2016 patřily vybrané kraje mezi kraje s největší emisní zátěží z dopravy. Konkrétně v případě hlavního města Prahy byly zaznamenány i nejvyšší měrné emise z dopravy na jednotku plochy, které údajně převyšovaly průměr celé České republiky. Naopak Středočeský kraj byl hodnocen jako kraj, kde bylo nejvíce obyvatel vystaveno hlukové zátěži z provozu na hlavních silnicích. Tento ukazatel mohli respondenti hodnotit negativně, a proto více nespokojených respondentů pochází ze Středočeského kraje.

Graf 16- Spokojenost domácností s kvalitou životního prostředí v daném kraji (v %)

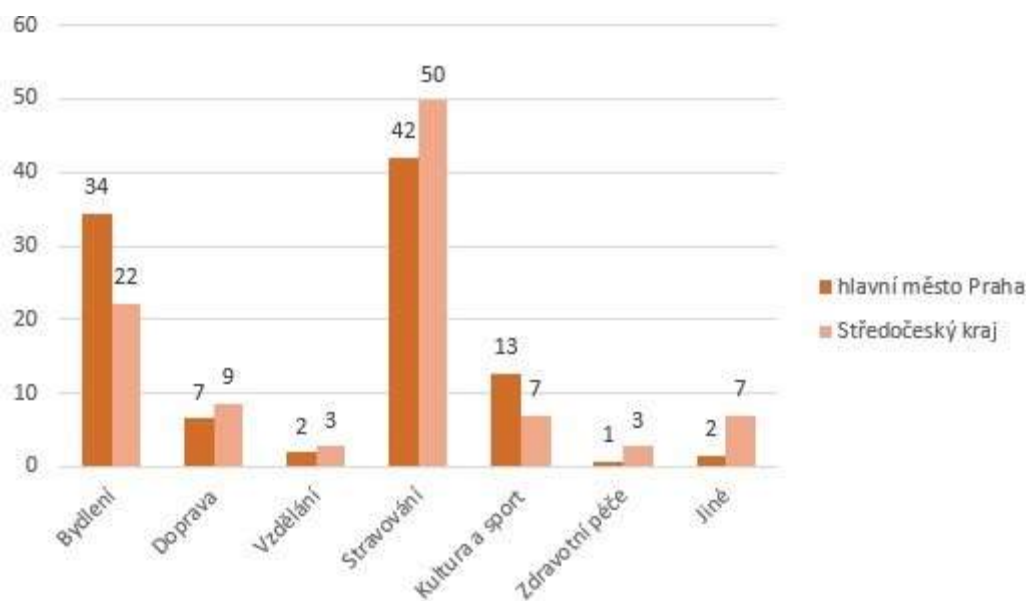

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Graf č. 17 znázorňuje měsíční výdaje domácností, konkrétně za co jednotlivé domácnosti nejvíce utratí. Z grafu 17 je patrné, že největší podíl, jak pro domácnosti hlavního města Prahy, tak i Středočeského kraje, jsou kategorie stravování společně následně s kategorií bydlení. To je zapříčiněno tím, že bydlení a strava jsou nejdůležitější podmínky k životu je tedy patrné, že se oba vybrané kraje shodly. V menších podílech pak následovaly možnosti kultura a sport, doprava či možnost jiné. Možnost jiné, byla formou otevřené odpovědi, kde se vyskytovaly převážně výdaje za advokáty, oblečení či investice.

Když se zaměříme na kategorie s nejmenším podílem je zřejmé, že se jedná o výdaje za vzdělání a zdravotní péči. V České republice je vysoká dostupnost státních škol, které jsou zadarmo. Pouze v případě, že si studenti vybere obor na soukromé vysoké škole, obor v cizím jazyce, který je rovněž placený.

Graf 17- Měsíční výdaje domácností podle kategorií (v %)

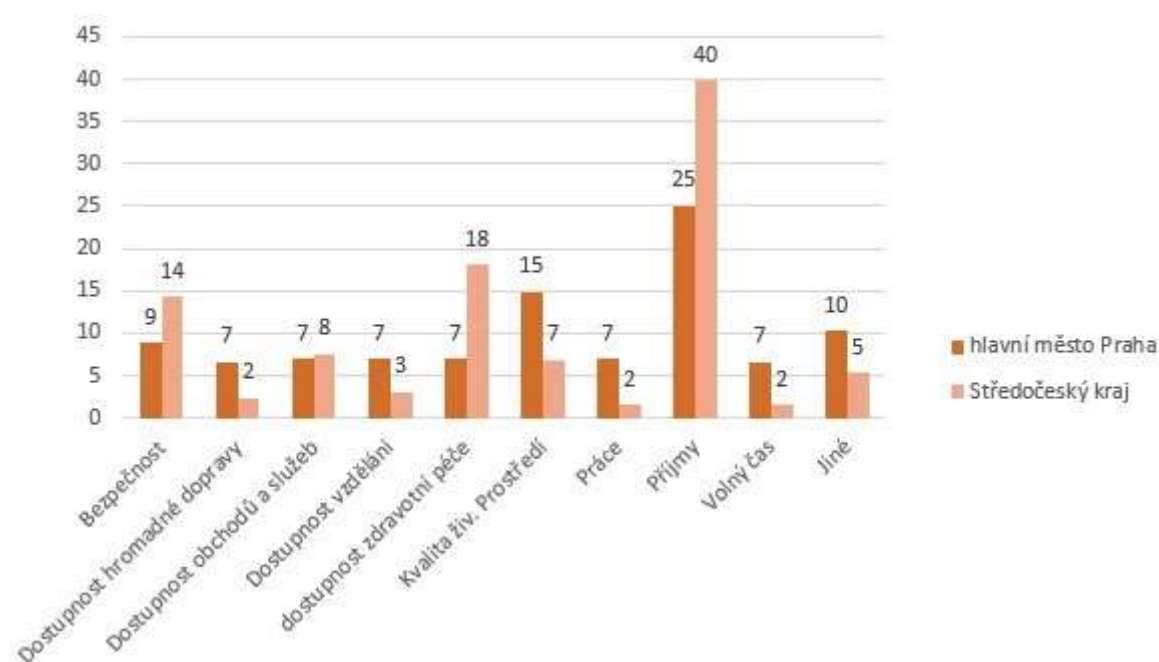

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Pro posuzování kvality života jsou důležité i subjektivní pocity jednotlivých domácností. Priority a potřeby každé z domácností se liší, může to být způsobeno ať už nedostatkem či špatnou úrovní některého z ukazatelů. V grafu č. 18 jsou znázorněny jednotlivé preference domácností vybraných krajů. Pro nejvíce domácností jsou pro vysokou kvalitu života nejdůležitější příjmy. Z grafu lze vyčíst, že 40 % domácností ze Středočeského kraje dává největší váhu právě příjmům, což je vůbec největší zaznamenaný podíl. Dále domácnosti Středočeského kraje upřednostňují dostupnost zdravotní péče s celkovým podílem 18 % a bezpečnost s podílem 14 %.

Respondenti hlavního města Prahy stejně jako respondenti Středočeského kraje přisuzují největší váhu příjmům. Díky vysokým příjmům si většina obyvatel může dovolit větší komfort, či zajímavější dovolenou. Dále dle odpovědí respondentů je pro domácnosti hlavního města Prahy důležité životní prostředí s celkovým podílem 15 %. Celkem 10 % respondentů za hlavní město Prahu uvedlo jinou než z níže uvedených možností. Jednalo se například o pocit štěstí, klid, svoboda a rovnováha všech zmíněných.

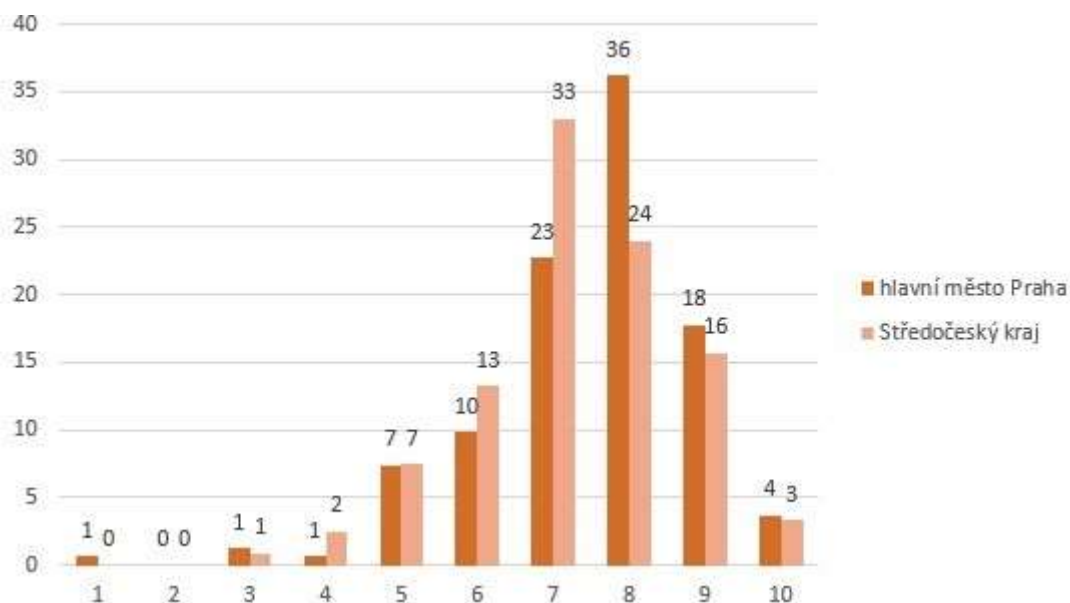
Graf 18- Nejdůležitější kritérium pro vysokou kvalitu života (v %)

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Poslední otázka byla zaměřená na subjektivní názory za jednotlivé domácnosti, kde respondenti odpovídali na to, jak jsou spokojení s kvalitou životní úrovně v okolí svého bydliště. Otázka byla vytvořena bodovým ohodnocením na škále od 1 do 10 bodů, kdy 10 bodů bylo nejlepší možné ohodnocení. Z grafu č. 19 je patrné, že v hlavním městě Praze nejvíce respondentů ohodnotilo kvalitu života na 8 bodů z 10 zatímco za Středočeský kraj 7 bodů z 10. Průměrné hodnocení životní úrovně hlavního města Prahy je 7,478 a za Středočeský kraj 7,265. Přestože výsledky průměrného hodnocení nejsou výrazně rozdílné vyšší spokojenost byla zaznamenána u hlavního města Prahy. Tento rozdíl může být způsoben například častým dojížděním členů domácností do hlavního města Prahy.

Graf 19- Spokojenost s kvalitou životní úrovně domácností v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji (v %)

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

4.2 Analýza závislosti kvalitativních znaků

Analýza kvantitativních znaků byla prováděna pomocí χ^2 testu nezávislosti. Pro účely práce bylo formulováno 6 nulových hypotéz:

H₀₁: Není rozdíl mezi vybranými kraji se spójitostí životní úrovně domácností.

H₀₁: Čistý měsíční příjem domácnosti není ovlivněn residenčním krajem domácnosti.

H₀₃: Není rozdíl mezi vybranými kraji a spokojeností s životním prostředím v okolí bydliště.

H₀₄: Nabídka pracovních míst není ovlivněna residenčním krajem domácnosti.

H₀₅: Není rozdíl mezi vybranými kraji a spokojeností s kvalitou zdravotní péče.

H₀₆: Pravidelné dojíždění do druhého z krajů není ovlivněno residenčním krajem domácnosti. Testování proběhlo na 5% hladině významnosti.

Následně pak byl změřena síla závislosti pomocí výpočtu Pearsonova koeficientu.

Tabulka 11- Výsledky hypotéz

Nulová hypotéza	Testovací kritérium	Kritická hodnota ($\alpha=0,05$)	Závislost na $\alpha=0,05$	C
H ₀₁	7,20058	12,592	Ne	0,1572
H ₀₂	9,83377	7,815	Ano	0,1829
H ₀₃	10,40	9,488	Ano	0,1879
H ₀₄	21,458609	9,488	Ano	0,1798
H ₀₅	4,089139	9,488	Ne	0,1193
H ₀₆	103,3961	5,991	Ano	0,5166

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dat z dotazníkového šetření

H0₁: Není rozdíl mezi vybranými kraji a spokojeností s životní úrovní domácností.

V první hypotéze došlo ke zjišťování vztahů mezi místem bydliště a spokojeností s životním prostředím. Na základě výsledku nelze zamítnout nulovou hypotézu:

$$\chi^2 < \chi^2_{0,05}(6)$$

Není rozdíl mezi vybranými kraji a spokojeností s životní úrovní domácností. Pro obyvatele vybraných krajů nehraje roli, zda bydlí v hlavním městě Praze či ve Středočeském kraji. Důvodem může být to, že domácnosti žijící ve Středočeském kraji preferují život v menších městech či na vesnicích ale díky poloze Středočeského kraje dojíždějí do hlavního města Prahy za zaměstnáním.

H0₂: Čistý měsíční příjem domácnosti není ovlivněn residenčním krajem domácnosti.

$$\chi^2 > \chi^2_{0,05}(3)$$

Výsledek potvrdil, že existuje pouze velmi slabá závislost, mezi tím, zda domácnost žije v hlavním městě Praze nebo ve Středočeském kraji a jejich spokojeností s čistými měsíčními příjmy na domácnost. Slabá závislost rovněž souvisí s polohou Středočeského kraje, díky které značná část obyvatel dojíždí do hlavního města.

H0₃: Není rozdíl mezi vybranými kraji a spokojeností s životním prostředím v okolí bydliště.

$$\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4)$$

Podle výsledku lze potvrdit, že existuje slabá závislost mezi tím, zda domácnost pochází z hlavního města Prahy nebo Středočeského kraje a jejich spokojeností s životním prostředím.

H04: Nabídka pracovních míst není ovlivněna residenčním krajem domácnosti.

$$\chi^2 > \chi^2_{0,05}(4)$$

Ano, existuje závislost mezi tím, zda domácnost pochází z hlavního města Prahy nebo Středočeského kraje a jejich spokojeností s nabídkou pracovních míst. Tato závislost je však velmi slabá.

V celé České republice je velmi nízká nezaměstnanost, je tedy snažší si najít či změnit zaměstnání. Přestože v hlavním městě Praze se vyskytuje většina nadnárodních i soukromých společností, tak ve Středočeském kraji je řada pracovních míst v již zmíněném automobilovém průmyslu. K růstu pracovních nabídek napomáhá i společnost Amazon, která na území Středočeského kraje nabízí řadu pracovních příležitostí ve skladech.

H05: Není rozdíl mezi vybranými kraji a spokojeností s kvalitou zdravotní péče.

$$\chi^2 < \chi^2_{0,05}(4)$$

Na základě výsledku nelze zamítnout nulovou hypotézu. Není rozdíl mezi vybranými kraji a spokojeností s kvalitou zdravotní péče.

H06: Pravidelné dojíždění do druhého z krajů není ovlivněno residenčním krajem domácnosti.

$$\chi^2 > \chi^2_{0,05}(2)$$

Existuje středně silná závislost mezi tím, zda domácnost pochází z hlavního města Prahy nebo ze Středočeského kraje a dojížděním do druhého z krajů ať už z pracovních důvodů či za vzděláním.

I přes růst pracovních příležitostí Středočeského kraje, jsou průměrné mzdy vyšší v hlavním městě Praze, což může mít značný vliv na volbu zaměstnání. Dokonce i v případě vyšších výdajů za dopravu, se řadě obyvatelům Středočeského kraje vyplatí dojíždět do hlavního města.

5 Vyhodnocení výsledků

Obyvatelé Středočeského kraje dojíždějí do hlavního města Prahy převážně z důvodu vyšší průměrné mzdy. I přes náklady na dopravu se vyšší příjem vyplatí víc než si najít zaměstnání v okolí bydliště.

Pro domácnosti hlavního města Prahy a Středočeského kraje má vliv na kvalitu životní úrovně nabídka volných pracovních míst, příjmy domácností, kvalita životního prostředí, a hlavně dojíždění do druhého z krajů. Přestože hypotézy č. 2, 3 a 4 potvrdily závislost, tak se jedná pouze o slabé závislosti.

Největší rozdíl domácností je zaznamenán v pravidelném dojíždění členů domácností do druhého z krajů. Konkrétně se jedná o členy domácností Středočeského kraje, kteří pravidelně dojíždějí do hlavního města převážně z pracovních důvodů. Hypotéza č. 6 nám potvrzuje středně silnou závislost mezi tím, zda domácnost pochází z hlavního města Prahy nebo ze Středočeského kraje a tím, členové těchto domácností dojíždí do druhého z krajů. Když porovnáme síly závislostí jednotlivých hypotéz, jedná se o hypotézu s nejsilnější závislostí.

Závislost kvalitativních znaků nebyla prokázána u hypotéz č. 1 a 5. Jednalo se o hypotézy, kdy se zkoumal vztah mezi místem bydliště a spokojeností s životní úrovní domácností a spokojeností s dostupností a kvalitou zdravotní péče. Lze tedy říct, že tyto ukazatele nehrají roli při posuzování spokojenosti s životní úrovní daného kraje.

Závěr

Bakalářská práce porovnávala životní úroveň domácností hlavního města Prahy a Středočeského kraje. Data byla získána pomocí dotazníkového šetření a následně došlo k analýze získaných dat. Analýza dat byla provedena nejprve graficky, a následně pomocí vhodných statistických metod.

Zhodnocením vybraných ukazatelů pomocí dostupných dat z Českého statistického úřadu došlo k zjištění, že čistý disponibilní důchod na domácnost obyvatel hlavního města Prahy od roku 2012 dlouhodobě roste, následně pak k nejvyššímu meziročnímu nárůstu došlo v roce 2017. Ve Středočeském kraji došlo v letech 2012-2016 k růstu, zároveň v roce 2016 byl zaznamenán i nejvyšší meziroční růst. Při analýze hrubého domácího produktu na 1 obyvatele vybraných krajů bylo zjištěno, že jak v hlavním městě Praze, tak i ve Středočeském kraji se od roku 2013 situace zlepšuje. Přestože průměrná hodnota HDP v letech 2007-2017 je několikanásobně vyšší v hlavním městě Praze, koeficient růstu je nepatrně vyšší u Středočeského kraje. Přestože průměrná hrubá mzda Středočeského kraje je nižší než v hlavním městě Praze, tak od roku 2011 dochází k dlouhodobému růstu. V hlavním městě Praze je růst průměrné hrubé mzdy zaznamenán až od roku 2013. Koeficient růstu průměrné hrubé mzdy je opět vyšší ve Středočeském kraji.

Vyšší koeficient růstu průměrné hrubé mzdy ve Středočeském kraji je způsoben rychlým růstem mezd a pracovních příležitostí v automobilovém průmyslu jako je Škoda Auto v Mladé Boleslavi nebo Toyota Peugeot Citroën Automobile v Kolíně.

Dotazníkové šetření probíhalo v období od 9.2.2019 do 19.2.2019. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 284 respondentů. Z hlavního města Prahy se zúčastnilo celkem 163 respondentů, z toho 95 mužů a 68 žen. Ze Středočeského kraje se zúčastnilo 121 respondentů, z toho 54 mužů a 67 žen.

Pro většinu domácností Středočeského kraje jsou nejdůležitějším kritériem pro vysokou úroveň života příjmy. Následně pak dostupnost zdravotní péče a bezpečnost místa bydliště.

Pro domácnosti hlavního města Prahy byly, stejně jako ve Středočeském kraji, nejdůležitější příjmy domácností. Dále pak kvalita životního prostředí a možnost jiné, kde velkou roli hrál pocit štěstí, klid, svoboda a rovnováha všech zmíněných.

Jedna z otázek dotazníku byla zaměřená na příjmy jednotlivých domácností. Přestože u domácností Středočeského kraje byl nejvyšší procentuální podíl vyšší než u domácností hlavního města Prahy, tak vyšší příjmové kategorie byly častější zvoleny u domácností hlavního města Prahy. Když se zaměříme na kategorii domácností, kde respondenti uvedli, že žijí od výplaty k výplatě, je patrné, že větší podíl respondentů je zaznamenám v domácnostech Středočeského kraje.

Vyšší podíl respondentů s nízkými příjmy ve Středočeském kraji může být způsoben tím, že členové těchto domácností preferují práci v okolí svého bydliště za nižší mzdu před případným dojížděním např. do hlavního města Prahy nebo větších měst Středočeského kraje, kde je více pracovních příležitostí, a tedy i vyšší mzdy. Vliv na výši platu může mít i skutečnost, zda lidé bydlí ve větších městech nebo v menších obcích, kde je špatná dostupnost veřejné dopravy, a tedy i horší dostupnost pracovní příležitosti. Trendem bydlení posledních let byla skutečnost, že rodiny se stěhovaly do nově postavených domků mimo hlavní město Prahu. Tyto rodiny jsou zatíženy vysokými splátkami hypoték, což může výrazně zatěžovat rodinný rozpočet. Současně celkové průměrné mzdy Středočeského kraje, jsou nižší než v hlavním městě Praze, a to hlavně z důvodu, že většina nadnárodních i soukromých společností má sídlo v hlavním městě a stejně tak většina státních úřadů.

V případě, že rodina žije v menší obci Středočeského kraje a má více vyživovaných členů domácností, mohou být problémy s nedostatkem příjmů časté. V tomto případě, je na zvážení pracujících členů domácnosti, zda by bylo možné využít pracovních nabídek s možným vyšším platovým ohodnocením v hlavním městě Praze, případně větších městech Středočeského kraje. Při hledání vhodného bydlení je třeba důkladně zvážit vhodnost místa bydlení z hlediska dostupnosti pracovních příležitostí.

V porovnání Středočeského kraje s hlavním městem Prahou byl poměrně vysoký poměr v nespokojenosti domácností s životním prostředím. Vzhledem k tomu, že Středočeský kraj byl podle Ministerstva životního prostředí vyhodnocen jako kraj, kde je nejvíce obyvatel vystaveno hlukové zátěži, by Středočeskému kraji pomohlo, vystavení protihlukových vybavení či omezení rychlosti vozidel. Naopak hlavnímu městu Praze bylo s ohledem na životní prostředí pomohlo snížení emisí.

Díky dotazníkovému šetření došlo k závěru, že obyvatelé vybraných krajů jsou s životní úrovní svého bydliště spíše spokojeni. Srovnáním výsledků hlavního města Prahy a Středočeského kraje nebyly zjištěny výrazné rozdíly. Důsledkem bude výrazná propojenost vybraných krajů, a hlavně v ohledu pracovních příležitostí. Z výsledků dotazníkového šetření je patrné, že u více než poloviny domácností Středočeského kraje, dojíždí někdo z členů domácnosti do hlavního města Prahy za zaměstnáním.

6 Seznam použitých zdrojů

BOHÁČKOVÁ, Ivana; BROŽOVÁ, Ivana *Ekonomika agrárního sektoru* - Praha : Česká zemědělská univerzita, 2010. - str.64.

BOYES, William a MELVIN Michael *Macroeconomics* - Cengage Learnin: 2010. - ISBN: 978-1285859477.

BRČÁK Josef, SEKERKA Bohuslav a STARÁ Dana *Makroekonomie - teorie a praxe*. 1. vyd. - Plzeň : Aleš Čermák, s.r.o., 2014. - ISBN: 978-80-7380-492-3.

BUCHTOVÁ, Božena *Nezaměstnanost: Psychologický, ekonomický a sociální problem*. Praha. - Praha : Grada Publishing, 2002. - ISBN: 80-247-9006-8.

ČERMÁKOVÁ [a další] *Souhrnná zpráva o životním prostředí v krajích ČR 2017*. editor CENIA česká informační agentura životního prostředí. - hl. m. Praha : Ministerstvo životního prostředí, Praha, 2019. - ISBN 978-80-87770-51-1.

DUFFKOVÁ, Jana, URBAN Lukáš a DUBSKÝ Josef *Sociologie životního stylu*. – Plzeň.2008. - ISBN: 9788073801236.

HENDL, Jan *Přehled statistických metod zpracování dat*. - Praha : Praha : Portál, 2009, 2009. - ISBN: 978-80-7367-482-3.

HOLMAN, Robert *Makroekonomie středně pokročilý kurz*. - Praha : Vysoká škola Ekonomická v Praze, 2004. - ISBN: 80-7179-764-2.

KOČÍ Jana a KÖNIGOVÁ Lenka *Základy ekonomiky*. - Praha : Fortuna, 2015. - ISBN: 978-80-7373-127-4.

MAREŠ, Petr *Nezaměstnanost jako sociální problém*. - Praha : Sociologické nakladatelství, 2002. - ISBN: 80-86429-08-3.

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky *Vývoj vybraných ukazatelů životní úrovně v České republice v letech 1993-2012*. - Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2013.

MIŠOVIŠ, Ján *Od A do Z ve výzkumech veřejného mínění*. Orego, 2010. - ISBN: 978-80-86741-94-9.

PECÁKOVÁ Iva *Statistika v terénních průzkumech*- Praha: Professional Publishig, 2011. - Sv. Vyd. 2. dopl.. - ISBN: 978-80-7431-039-3.

PHILLIPS a John *Oxford studijní slovník - výkladový slovník angličtiny s českým překladem*: Oxford University Press, 2010. - ISBN: 978-0-19-430655-3.

POTŮČEK, Martin Průvodce krajinou priorit. - Praha : Centrum pro sociální a ekonomické strategie, 2002. - ISBN: 80-86349-06-3.

ŘEZANKOVÁ, Hana Analýza dat z dozníkových šetření.- Praha : Fakulta informatiky a statistiky VŠE v Praze, 2011. - ISBN: 987-80-7431-0621.

SAMUELSON, Paul; NORDHAUS, William EKONOMIE. - Praha : Nakladatelství svoboda, 1995. - ISBN: 80-205-0192-4.

SVATOŠOVÁ, Libuše; KÁBA, Bohumil Statistické metody 2 [Kniha]. - Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, Katedra statistiky, 2009. - ISBN: 978-80-213-1736-9.

ŠTOHL Pavel Učebnice účetnictví. - Znojmo : Nakladatelství Štohl Pavel Ing. - vzdělávací středisko, 2012. - str. 101. - ISBN: 978-80-87237-47-2.

VAĐUROVÁ, Helena Kvalita života. - Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2005. - str. str. 13. - ISBN: 80-210-3754-7.

VEČERNÍK, Jiří;MYSLÍKOVÁ, Martina Chudova v České republice. - Praha : Sociologický ústav Akademie věd ČR, v.v.i., 2015. - ISBN: 978-80-7330-283-2.

VEČERNÍK, Jiří Práce, honoty, blahobyt. - Praha : Praha, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., 2016. - ISBN: 978-80-7330-295-5.

VOJTĚCH, Jiří [a další] Uplatnění absolventů škol na trhu práce- 2014. - Praha : Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení, 2015.

Vývoj vybraných ukazatelů životní úrovně v České republice v letech 1993-2013. Praha. - Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2013. - ISBN: 978-80-7421-078-5.

ŽÁK M. a kol. Velká ekonomická encyklopedie. - Praha : LINDE, 2002. - str. 190. - ISBN: 80-7201-381-5.

Internetové zdroje

ČSU Český statistický úřad [Online]. Statistická ročenka Středočeského kraje 2017
Český statistický úřad. - 2017. - https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_kraje. [cit. 2018-12-12].

ČSU Český statistický úřad [Online]. Český statistický úřad. - 2004. -
https://www.czso.cz/csu/czso/13-1131-05-casova_rada-2_1_charakteristika_hlavniho_mesta_prahy. [cit. 2018-12-12].

Ministerstvo životního prostředí [Online]. Ministerstvo životního prostředí. - 20.. ledna 2019. - https://www.mzp.cz/cz/stav_zivotni_prostredi. [cit. 2019-01-31].

7 Přílohy

Příloha 1 – Data z Českého statistického úřadu

Příloha 1- Počet domácností a členů domácností hlavního města Prahy a Středočeského kraje

	Hl. m. Praha	Středočeský
Počet domácností	594 905	517 109
Počet členů domácností	1 240 048	1 306 213
Průměrný počet na domácnost:	2,08	2,53

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Příloha 2- Typ bydlení domácností v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji

	Domácnosti celkem Households, total	Kraj	
		Hl. m. Praha	Středočeský
Počet domácností	4 372 257	594 905	517 109
Druh domu:			
rodinný dům	42,9	12,5	56,3
bytový dům	56,5	87,4	43,1
jiná budova, nezjištěno	0,6	0,1	0,6

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Příloha 3- Vybavenost domácností (v %)

Vybavenost domácností:	Praha	Středočeský kraj
pračka	98,3	98,3
sušička prádla	13,7	17,7
myčka nádobí	45,6	45,9
telefon (pevná linka, mobil)	98,7	99,7
osobní počítač, notebook	83,3	79,2
přístup na internet	82,9	79,1
osobní auto	61,3	76,6

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Příloha 4- Rozdělení respondentů podle věku

Věk	Celkový počet	Podíl v %	Hlavní město Praha	Středočeský kraj
18- 25 let	176	62,0%	129	47
26-35 let	37	13,0%	14	23
36- 45 let	22	7,7%	2	20
46- 55 let	34	12,0%	14	20
56 let a více	15	5,3%	4	11
Celkem	284	100,0%	163	121

Zdroj: Vlastní vypracování na základě dotazníkového šetření

Příloha 5- Vývoj příjmů hlavního města Prahy a Středočeského kraje v Kč

rok	hlavní město Praha	Středočeský kraj
2017	36 915	29 957
2016	35 341	27 931
2015	34 507	26 575
2014	33 461	25 756
2013	32 706	25 005
2012	33 292	24 764
2011	32 821	24 202

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Příloha 6- Čistý disponibilní důchod domácností hlavního města Prahy a Středočeského kraje

	Hlavní město Praha	Středočeský kraj
2007	289009	230072
2008	310515	246150
2009	318156	263129
2010	331319	271319
2011	324042	273227
2012	323111	280494
2013	324607	277187
2014	334695	288382
2015	350090	297736
2016	371532	326189
2017	395401	321751

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Příloha 7- Hrubý domácí produkt na obyvatele hlavního města Prahy a Středočeského kraje

	Hlavní město Praha	Středočeský kraj
2007	808798	350326
2008	840097	361808
2009	807113	339460
2010	813342	334450
2011	810814	346428
2012	807594	349550
2013	812460	348696
2014	834578	376832
2015	917183	392908
2016	943289	418354
2017	997560	445710

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Příloha 2 – Dotazník

Dobrý den,

v rámci své bakalářské práce provádím dotazníkové šetření zaměřené na životní úroveň domácností hlavního města Prahy a Středočeského kraje.

Tímto bych Vás ráda poprosila o vyplnění krátkého dotazníku, který mi pomůže pro vypracování praktické části mé bakalářské práce.

Data získaná v dotazníkovém šetření jsou zcela anonymní a budou využity pouze pro účely mé bakalářské práce.

Předem děkuji za spolupráci!

1. Jaké je vaše pohlaví?

- Žena
- Muž

2. Jaký je Váš věk?

- 18–25
- 26–35
- 36–45
- 46–55
- 56 let a více

3. V jakém z krajů žijete?

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj

4. Dojíždí někdo z členů Vaší domácnosti do druhého z krajů kvůli zaměstnání či vzdělání?

- Ano, za prací
- Ano, kvůli vzdělání
- Ne

5. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

6. Kolik členů má Vaše domácnost?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 a víc

7. Jaký je čistý měsíční příjem Vaší domácnosti (v Kč)?

- Do 10 tisíc
- 10–19 tisíc
- 20–29 tisíc
- 40–49 tisíc
- 50–59 tisíc
- 60–69 tisíc
- 70–79 tisíc
- 80–89 tisíc
- 90–100 tisíc
- 101 tisíc a víc